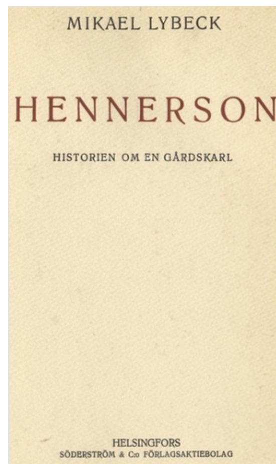

MIKAEL LYBECK

HENNERSON

HISTORIEN OM EN GÅRDSKARL

HELSINGFORS SÖDERSTRÖM & C:o FÖRLAGSAKTIEBOLAG

HELSINGFORS, 1916 Simelii Arfvingars Boktryckeri.

Förord till den elektroniska utgåvan

Detta verk har hämtats från **Nationalbiblioteket i Helsingfors**. Det anpassades och OCR-tolkades för Projekt Runeberg i december 2013 av Bert H.

HENNERSONNåja, för att genast säga sanningen: Samuel Cornelius Lackau var först och främst baron, först och främst baron, en medfödd lifsuppgift, för hvilken han redan tidigt visade både håg och fallenhet. Utan offentligt erkännande i någon form, men icke utan inre tillfredsställelse, fyllde han denna uppgift oklanderligt ända till sin död.

Att han som ung kände en mycket stark dragning till kavalleriet, är på grund afdet ofvansagda naturligt. Hästen tillhör djuradeln, och som ryttmästare, till exempel, stode det ju honom sedan fritt att vid lägligt

— och festligt — tillfälle taga afsked från regementet. Under full musik. Och med hurraropen kvar i öronen.

Denna plan gick emellertid om intet. Det är ju möjligt, att en viss bekvämlighet låg hindrande i vägen. Och en viss rädsla. Någonting kunde hända, om han företog sig någonting, och det ville han icke utsätta sig för. Tanken på kavalleriet fick således falla.

En landtegendom, som han råkat ärfva

— jämte åtskilligt annat — gaf honom goda inkomster, men inga jämbördiga idéer, i synnerhet som han öfverlät skötseln åt en förvaltare. På så sätt fick han tiden helt till sitt förfogande, också måltiderna. Utan synbar anledning ägnade han dagligen tvåå tre timmar åt genealogiska forskningar och historisk läsning, och eftersom

hans minne var långt ifrån lysande, så gjorde han anteckningar. Ett stort skåp var fylldt med anteckningar. Hvad de innehöllo . .. ja, själf endast smålog han diplomatiskt; historien hade lärt honom — han använde gärna det uttrycket — historien hade lärt honom att snålt spara på upplysningar om de verkliga motiven. Och hvarför prisge åt gycklet — härvid tänkte han närmast på Klas Uggelberg — hvarför prisge åt gycklet sin hemliga grämelse öfver att ätten Lackaus kända och godkända stamfar måste anses som ett fatalt misstag, en sammanblandning af tre personer, allesammans svärdsbröder af Tyska Orden? Huru genanti Varsamt och med darrande finger hade han i egna ögon lyckats peta dem åtskils, och nu gällde det att lika varsamt bestämma sig och utpekaen. Men hvilken af dem? Den första han påträffade i krönikeböckerna, en medlem af generalkapitlet, nämnes upprepade gånger som »durchgefallen» vid besättandet af storkomturens höga ämbete, ett mycket smickrande eftermäle, hvaremot den andra — och kanske mest autentiska — tydligen var en man af lägre kvalitet, han förekommer bara i en helt liten not under texten. Om den tredje åter vet man med någorlunda säkerhet, att han hette Cornelius i förnamn och vid ett kritiskt tillfälle visade stort moraliskt mod genom att säga biskopen af Riga sanningen. Tyvärr har icke häller denna sanning trängt till eftervärlden. Alla tre herrarna lefde under senare hälften af femtonhundratalet, och alla tre liade högtidligt aflagt det obligatoriska löftet om kyskhet, hvilket ju för ingen del behöfver göra härstamningen på något vis mystisk ellerosannolik. Dock syntes det knappast troligt, att en i alla afseenden idealisk stamfar skulle framgå som resultat af undersökningen, särskildt som baron Samuel Cornelius Lackau, den ättling här är fråga om, ställde idealet mycket högt — det var allra minst storkomtur.

*

Så ofta den gode baronen ansåg sig böra försjunka i tanken på sin aflidna hustru, suckade han djupt och utdraget, en känsloyttring, som lika gifvet undslapp honom efter middagen, om denna varit riklig och väl sammansatt. Ack ja, hustrun! Henne hade han säkert inte förstått att behörigen uppskatta, öfverhufvud inte förstått, hon var ju så förunderligt inåtvänd och stilla, mer hängifven Gud än människor. Men hvilken mildhet, hvilken mildhet!Förvisso hade han i förhållandet till henne mycket att förebrå sig; också troheten skulle tidtals ha gifvit skäl till grava anmärkningar, om samtliga försyndelser, stora och små, blifvit upptäckta.

När hon dog, hustrun — af en proper och ansedd sjukdom, tröstade Klas Uggelberg — sålde han landtegendomen, opraktisk som han var, och flyttade med sina båda döttrar till Helsingfors. Där ägde han ett stenhus, som han råkat ärfva —jämte åtskilligt annat. Och där höll han under tio ansträngande år ett utsökt bord för sig och sina vänner; diet kunde han nämligen icke hålla.

Hans läkare tillrådde allvarsamt en förändring. När därför äldre dottern gifte sig — med en baron Lewenhult, gudskelof, hon hade alltid gjort honom glädje — sålde han stenhuset och köpte i stället en villa på landet för att riktigt hvila ut. Året om.Och för att sedan i lugn tillbringa sin ålderdom med historiens yppersta konungar och adelsmän som sällskap i ensamheten. Yngre dottern, hon som liknade modern, hade redan tidigare lämnat hemmet — för Jesu Kristi skull, den brudgum hon väntade. Hvarje gång baronen tänkte på henne, blef han likasom orolig och rädd i ansiktet: hur kunde två systrar vara så olika! Och talades det om att hon uppträdde på andliga möten, så skämdes han och satt tyst.

Som sagdt, någonting kunde hända, om han företog sig någonting, och det skulle han nu utsätta sig för likafullt! Ut på bondlandet igen — herregud, hvad var en parcell annat än bondlandet! Lyckligtvis tog järnvägsresan till hufvudstaden bara en knapp timme i anspråk.

Villan var af trä, men hvitrappad, ganska högt belägen och på bärggrund, sades det,med tallskog som fond åt tre håll. Fasaden vänd mot väster, från öfre våningen fri och vid utsikt öfver en djupt inträngande hafsvik. Utför strandsluttningen och ned till vattnet en knagglig körväg — måste förbättras, sades det — mellan trädgården och en äng; vid vägen en rad af byggnader med röda tak, en bykstuga, ett lider, en iskällare, ett stall. Brunn inne i bykstugan. I stallet en ridhäst af ädel ras — blått blod, sades det...

Hästen bar egentligen namnet Balder, men Klas Uggelberg kallade den Rabalder, och det vann anklang. »Den pruttar ju så grant .. . riktiga fanfarer» — påstod han, minen skrattlysten. Klas Uggelberg bodde på fem

kilometers afstånd, på Myrans, på andra sidan viken. Det var han som fått villaköpet till stånd och ombestyrt alltsammans, också gårdskarl skulle hananskaffa. Ingen kunde bringa den gode baronen så nära kokpunkten, och ingen var honom så oumbärlig som Klas Uggelberg.

*

Redan kort efter nyår började Samuel Cornelius Lackau grufva sig vid tanken på bortflyttningen. Och därmed var han hela tiden sysselsatt, medan förberedelserna pågingo; sof dessutom illa och drömde obehagligt.

Till exempel följande:

Han gick en sen kväll, tyckte han, på en afsides, smal skogsväg, alltså på landet, utan andra vapen än sin pennknif och sin tandpetare. Då kom en fullkomligt obekant, ful ko emot honom, en sällsynt ful ko med ett frånstötande uttryck i ögonen och ett par frånstötande horn — i synnerhet det senare. På grund häraf skulle hanjust draga sig tillbaka, anspråkslöst och försynt, då förskräckelsen väckte honom.

Många andra exempel hade han kunnat anföra, många andra, men han lade band på sig. Han lade nämligen samtidigt märke till att Klas Uggelberg inför blotta möjligheten af flera sådana historier uppgaf all tanke på att sitta stilla.

Baronen bet sig i underläppen.

»Gud vet när vi härnäst råkas» — mumlade han i skilsmässans ögonblick, en af vännerna följde honom till stationen.

»Nej, hör du, hva’ fan nu då ... är du gråtfärdig?»

I detsamma satte tåget sig i gång.

•

Dagmar Lewenhult, äldre dottern, ämnade sig till svenska västkusten, där hon skulle sammanträffa med gemålen, som rest tillEngland för att se på sportlifvet — han var yachtsman. Sedan skulle de tillsammans genaste vägen till Paris för att se på nattlifvet — han var fackman. Äfven Rivieran lockade.

Men därförinnan ville hon ha kära far omsorgsfullt och väl installerad. Hon afstod till och med Hildegard, sin egen köksa, för några månader framåt; herrskapet Lewenhult hade för afsikt att återvända först på hösten.

Emellertid gällde det att skynda, förstås. Och i maj, slutet af maj, var allting i villan på sin plats och i ordning, allt utom packlårarna med böcker, dem önskade baronen själf lägga hand vid.

Där satt han nu, Samuel Cornelius Lackau, vid skrifbordet i sitt »arbetsrum», bakåtlutad mot stolens höga ryggstöd. Sålunda sedd från sidan, föreföll magen att vara det mest framstående hos honom, därnästörnnäsan; hakan obetydlig, nästan ingen. Stela, inflammerade ögon, hög färg på kinderna, hvitt hår, hvita mustascher, hvit väst — att han förifrat sig och följaktligen hade andtäppa var det försla intrycket.

Bredvid honom stod dottern i all sin fylligt smärta ungfruhärlighet. Hela den senaste veckan hade hon varit upptagen af egna angelägenheter; nu var hon kommen för att ta en sista öfverblick, ge de sista förmaningarna, och så ta afsked.

»Grönsaker och mjölk och färskt kött får du från Myrans, fisk från värdshuset. . . där borta vid ångbåtsbryggan.»

»Ja.»

»Och Hildegard kan sin konst, hon blir dig nog till lags. Helena likaså, hoppas jag, hon är van att servera och städa ... och villig dessutom. Ser hon inte bra ut?»

»Jovisst, jovisst.»»Men håll dig främst till grönsakerna, pappa lilla! Kött så lite’ som möjligt.»

»Ja.»

»För du har inte lefvat riktigt hygieniskt, ser du, allra minst i vinter.»

»Nej.»

»Och ingen bourgogne, pappa lilla!»

»Nej.»

»Hvad du är sötl» . .. leende strök hon honom med ett par ringprydda fingrar öfver hårfästet.

»Ja» — han sväljde.

Ute sken solen, hvita, drifvande moln tecknade sig skarpt mot den blå himmeln, strandbjörkarnas vårliga löfhängen vajade i blåsten. Unga frun iakttog det med välbehag. Så frågade hon:

»Är det bara min afresa som trycker dig?»

»Herregud, Dagmar» — ögongloberna 19rörde sig —» jag sitter och undrar, han är verkligen ... verkligen curieux.»

»Hvem?»

»Gårdskarlen» — baronen satte sig upp. Därpå med en tvär gest: »Han bor

härinunder som du vet. Rummen i bottenvåningen.»

»Naturligtvis gör han det.»

»Du råkade honom inte i morse?»

»Nej.»

»Han är verkligen curieux. Kan du gissa hvad han först kom fram med? Ett depositionsbevisI Jag blef rentaf perplex: ett depositionsbevis .. . som han bad mig ta i förvar! Elfvatusen marki»

»Försök ta det med ro, pappa lilla!»

»Puh!» En rörelse af olust. »Han är här se’n onsdagen. Kallar sig Hennerson. Har varit i Amerika, Oregon, Kalifornien ... förnämligast i Peru, sa’ han ... många,många år i silfvergrufvorna, han nämnde Cerro de Pasco, namnet fastnade som vax i öronen. För resten tiger han med sina upplefvelser. Yttrar han sig, så sker det långsamt, mycket långsamt, ofta med utländska ord och tonfall, men ändå förvånande korrekt, ibland alldeles förbannadt korrekt... som om han glömt modersmålet under bortavaron och nu lärt sig det på nytt bara genom läsning.»

»Högst aktningsvärdt, tycker jag.»

»Och skriftligt, tusan så detaljeradt kontrakt, tills vidare på tre månader — det har jag tecknat under! Jag är själf helt flat. Historien lär oss .. . nåja. Och mat ger jag honom, det vill säga Hildegard drar försorg om den saken, hon har order. Och tänk dig, midt i ljusaste sommarn inte mer än tie timmars arbetsdag, det har jag tecknat under! Klockan sex är hanfri ... herre öfver sin tid ... kan lägga sig, om han vill. Behöfver ingenting uträtta. Jag begriper det inte.»

»Nå, och se’n?»

Samuel Cornelius Lackau sjönk tillbaka i stolen.

»Se’n sjunger han.»

»Sjunger?»

»Ja — efter klockan sex. Det hörs ända hit. Psalmer.»

»Har han bariton?»

»Dagmar, det menar du inte! Eller hur menar du det?» Återigen rörde sig ögongloberna. »Hvad skulle han göra med bariton? Hos mig har han ju hvad han behöfver. Är i mitt bröd. Gårdskarl. Hemma från Österbotten.»

Fru Dagmars blickar lyste af skämtlust — »Jag ska’ tala med honom» — hon vände sig mot dörren.Då andades baron Lackau genast lättare. Inom sig tänkte han: »Klas Uggelbergs vanliga gyckel — slutar aldrig väl!» Högt ämnade han tillägga: »Historien lär oss ...» men såg i detsamma att dottern redan aflägsnat sig.

*

Blef Hildegard, köksan, tillspord om hvar Hennerson stod att finna, svarade hon vanligen med en föraktfull fnysning, att det visste hon då sannerligen inte, ville inte ens veta det, ett så dumt manfolk hade hon aldrig förut haft att göra med i hela sitt lif. Denna gång kunde hon emellertid aflockas följande:

»Han gick för en stund se’n till järnvägsstationen efler posten.»

Häraf begagnade sig fru Dagmar. I stället för att taga potatiskällarn i ögnasikte,hvilket endast var en tom förevändning, stannade hon utanför gårdskarlens lägenhet. Tjänarinnorna hördes prata och skratta uppe i köket. Hon knackade på dörren

— intet svar — fann den olåst, drog åt sig kjolen med ett raskt grepp och steg öfver tröskeln.

Rummen hade hon sett förut, och de gjorde fortfarande ett kalt, nästan obebodt intryck. I det yttre en spiselhäll, som icke var i bruk, ett afloppsbäcken vid väggen under vattenkranen, ett rankigt tvättställ, en järnsäng, ett skåp. I det inre ett bord framför fönstret, en stol, en metallbeslagen koffert. På bordet några böcker och en browning.

Böckerna väckte genast hennes nyfikenhet. Hon bläddrade hastigt i dem, slog upp titelbladen, men höll samtidigt med vänstra banden kjolen stramt åtdragen kring knäna

— för att likasom vara på distans. Bibelnkände hon igen utan att öppna skinnpärmarnas mässingsknäppen. Ofvanpå den en psalmbok, Om Christi Efterföljelse af Thomas a Kempis, doktor Henrik Müllers Andeliga Wederqwickelsestunder, samt Daglig näring för hjärtat, samlad ur Martin Luthers skrifter. I en hög bredvid dessa: Smailes’/n Calvarg's Mirror, meditationer öfver de sju orden på korset, St. Patricks Prager Book och ett tunt häfte, innehållande Hemligheten af ett segerrikt lif. — Hon aftorkade fingerspetsarna på sin näsduk.

Revolvern tordes hon icke vidröra, endast gaf den en rädd blick ånyo och en tanke: »Naturligtvis ... i silfvergrufvorna . ..» och smög sig sedan ut lika ljudlöst och obemärkt som hon inträdt. Men nedanför terrassen blef hon stående — Hennerson kom emot henne uppför backen.

En ungefär trettifemårs man, beräknadehon; af medellängd, axelbred, smal om lifvet. Bruna, sorgsna ögon i ett skägglöst ansikte med glesa, men djupa, koppärr öfver näsroten och på kindbenen, uttrycksfullt formad mun, kraftig haka. Hållningen rak, gången sällsynt spänstig, den behagade henne. En charmant kropp!

»Det är Hennerson?»

»Ja, det är det» — han lyfte helt obetydligt på panamahatten, räckte fram en bunt tidningar och ämnade återgå till sitt arbete, då hon en smula otåligt hejdade honom:

»Vänta, jag vill tala med er!»

»Då hör jag gärna på fröken.»

»Inte fröken. Fru friherrinnan.»

»Jasså — ja, det kan jag ju nog säga. Bara jag inte förglömmer mig.»

»Hvad är ert egentliga namn?»

»Jag heter Hennerson.»

»Har ni hetat så alltid?»»Nej.»

»Ni antog väl namnet i Amerika?»

Han ryckte på axlarna — »Mig får fru friherrinnan kalla just såsom det bäst faller sig, på det beror så hjärtans lite’.»

»Tycker ni det!» ... och plötsligt var fru Dagmar i förlägenhet för huru hon lämpligast skulle fortsätta samtalet.

»För resten var det annat jag ... min far har beklagat sig, jag menar att han omnämnde det där kontraktet, och att villkoren ...»

»Han kan vara fullkomligen lugn, det kan han. Min skyldighet gör jag alltid och till alla delar, och frivilligt hvad därutöfver är, bara man med godhet och fog ber mig om det.»

»Verkligen!»

»Men öfverenskommelsen vill jag ha klart och rejält utlagd i skrifna ord, så vet manexactly hvar gränsen går. Si, jag har fardats bland så grufligt mycket mänskor. Och jag litar inte alls på dem.»

»Verkligen!» Fru Dagmar mätte honom från hufvud till fot med blicken, ögonen förnämt kisande. Nu slog det henne huru snyggt klädd han var: ren skjortlinning kring den blottade, starka halsen, jacka och väst af tunt, grått tyg, grå korderojbyxor, lätta snörskor.

Hennerson märkte granskningen.

»Fru friherrinnan är ett ståtligt och stout fruntimmer, som bör ha mycket att ge akt på hos sig själf. Stannar hon här en tid och synar mig eftertänksamt, så kommer hon snart till insikt om, att jag vill min husbondes bästa på allt vis, att jag är honom gifven liksom till ett stöd och en staf på vägen. Därjämte håller jag för naturligt, att hvad som sägs ur ett frimodigt hjärtainte tas illa opp, jag söker ju ingalunda strid med någon, tvärtom. Tycks jag understundom framhärdig i min rätt, där denna måste vara oförkränkt inför samvetets höga dom, så lägger jag ändå min mening ofta å sido, hur god den än är, och följer andras — och det för Herren Jesu Kristi skull, kanhända varder jag därigenom mer uträttande.»

En paus uppstod, hvarunder fru Dagmar tyst formulerade sitt intryck: »Han är tydligen lite' dum, alldeles lagom för pappas nerver, det är hälsosamt. Men Hildegard får inte reta honom — ja, inte jag häller. Herregud, han sa' mig en komplimang!»

Följaktligen var tonfallet vänligare, när hon låtsade intressera sig för frågan: »Hvarför har ni tagit tjänst som gårdskarl, Hennerson, ni som har råd att vara er egen ?»»Jasså, det där bankbeviset mitt» — ett svagt småleende — »ja, och ändå äger jag mycket mer. Si, jag tänkte nu bara att in till mig går allt möjligt slags folk, dörrn är origlad tänkte jag. Dessutom är jag rädd för elden.» Han såg på sina händer och böjde fingerlederna långsamt. »Hvad tjänsten ankommer, eller rättare hur Herren Gud fortfarande leder mig efter sina afsikter ... ja, så har fru friherrinnan inte en sanningssökares allvarliga blick på troslifvet, och det gör mig liksom ohågad att förtälja. Men Kristi Efterföljelse lär oss helt kort, att det är bra och förträffligt att stå under andra och ha en förman.»

»Nåja, er lön är också högre än den vanliga.»

Svaret kom utan dröjsmål och med stor bestämdhet:

»Mitt arbete är också förmer än detvanliga, fastän jag säger det själf, och efter värdet är man skyldig att betala, det är rättfärdighet skrifver doktor Henrik Muller, och han var en ödmjuk, gudfruktig och klok man. Fru friherrinnan har säkert hört talas om honom?»

»Aldrig!»

»Så-å. Ja, det är väl snart tvåhundra år se'n han dog, tror jag. Kom med in, var god, så ska' jag visa något som han har skrifvit.»

Genom fru Dagmars hjärna for en roande föreställning om religionsgrubbel på tu man hand med gårdskarlen — »Någonting för dig, syster Frida!» Hon gaf skrattet fritt lopp.

»Förlåt, kära Hennerson, det har jag hvarken tid eller lust till.»

»Inte tid? Well — så skjuter vi opp det till klockan sex, kanhända passar det då? För i Henrik Mullers betraktelser öfver Gudoch världen finns det mycket som förstår och friherrskap hade godt af att läsa och

begrunda. Bland annat står där: den adel, som ärfves af dina föräldrar, heter synd och dödlighet, öppna dina förfäders grafvar, så får du se din bördsadel för ögonen.»

»Äsch, så'na dumheter!»

»Menar hon det? Att vara af Gudi född är den högsta adel.»

»Ja, ja, ja, tro det bara, gärna för mig, hufvudsaken är att Hennerson gör sin skyldighet .. . och det litar jag på . .. men nu måste jag gå» — fru Dagmar nästan sprang uppför terrasstrappan.

Icke en muskel rörde sig i Hennersons ansikte. Tigande blickade han efter henne så länge hon var synlig, halft sorgset, halft medlidsamt.

*Nästföljande dag, halfannan timme före lunchen, lät baronen leda fram Rabalder, hvarpå han red ut för att bese omgifningarna och njuta af naturen. Han var fast besluten att njuta af naturen, eftersom det brukades på landet.

Glad var han däremot icke, afskedet från dottern hade tagit märkbart på honom. Ack, den kära, kära Dagmar! Ännu genom vaggonfönstret ropade hon åt honom att vara försiktig och inte falla i trapporna. Gud välsigne det barnet!

Men nu skulle han, alltså, förmedels en akt af beslutsamhet söka återvinna sin själsjämvikt, utan att alltför mycket riskera kroppens. Han satt tryggt och säkert i sadeln, när han ändtligen satt där; benen kanske en smula för korta. Ögonblicket förut hade Hennerson fattat tag i honom, okänsligt som i ett räckbolster, lyft, vändtoch svängt honom på armarna, huden brände ännu på ett visst ställe efter det första, oskickliga, satans oskickliga greppet. Men en stark karl var han, denna Hennerson! Och ett varsamt, manerligt sätt att handskas med folk måtte han väl kunna lära sig? — »Fy satan!»

Hunnen upp på närmaste backkrön drog baronen in tyglarna. Till all lycka var äfven hästen i beråd att stanna.

Redan i våras hade Samuel Cornelius Lackau köpt en väldig landtmäterikarta, suttit böjd öfver den med demonstrativ uthållighet, låtit visa och beskrifva för sig allt hvad han icke strax upptäckte, det vill säga det mesta, och var nu på detta område ulruslad med elt vetande, som han snarast möjligt ville ha användning för, allra hälst i dag. Han skyggade ögonen med den ena handen, höll den andra i sidan, sin kikarehade han tyvärr glömt hemma, och kontrollerade med minen hos en fältherre huruvida verkligheten var riktig eller icke. Ingenting undgick honom, naturligtvis.

Villan log sig bra ut, tyckte han, ehuru en våning till onekligen hade gjort den liksom högre, tyckte han. På samma sida af viken, men litet längre söderut, stack en fabriksskorsten upp ofvan trädtopparna, det var tegelbruket. Herregud, bara för att yttra något hade han en gång sport om hvem som ägde det, sport till och med två gånger. Svaret var Klas Uggelberg likt: »Du glömmer det ändå strax, Lackau, men din granne slår tegel, du slår dank» — sedan dess retade honom fabriksskorstenen. Därför såg han hastigt åt annat håll, först öfver vattnet, som krusades af en vindpust, sedan hakade blicken sig fast vid ångbåtsbryggan. Dit var en bred stig upptrampadlängs den låga och vassklädda strandkonturen i norr, och ungefär ditåt ämnade han sig, såframt inte hästen hade någonting emot det. »Hej, hej!» Hästen hade ingenting emot det.

Till höger buske vid buske i enformig rad, spridda dungar af löfträd, jämna, odlade fält, bortom dessa landsvägen, så banvallen, på den rullade ett godståg. Lokomotivet bolmade, röken tänjde långsamt ut sig, trasades sönder i små, små tappar, skingrades. Från molnfri himmel sken solen varmt, fåglarna kvittrade ... och så vidare . . . baronens tankar tänjde också ut sig, trasades sönder i små, små tappar, vårluften gjorde honom matt och pjollrig och till barn på nytt. Med en känsla af nära nog tacksamhet fann han alt gräset var grönt, att gula, röda och blå prickar lyste i gräset, att prickarna voro blommor,att blommorna voro vackra. Och alla dessa blommor hade namn, latinska namn, det visste han från skolan, för- och tillnamn på latin, men han kom icke ihåg ett enda — jo, ett kom han kanske ihåg, det före-sväfvade honom som någonting oändligt rörande, oändligt ljuft, söfvande som en vaggvisa, han slöt ögonen: Tussilago farfara, tussilago-tussilago, farfara-farfara . ..

Baron Samuel Cornelius Lackau njöt af naturen.

Med ens ryckte han upp sig, han var framme vid ångbåtsbryggan, drog in tyglarna och nickade gladt igenkännande åt värdshuset, fastän de aldrig träffats förut, han hade i allmänhet lätt för att känna igen värdshus. Borta vid landsvägen skymtade mellan lummiga björkar en annan byggnad, eller en grupp af byggnader, antagligen folkskolan. Hvarför inte närmare vattnet,undrade han, nu låg där en oomgärdad, odikad äng emellan. Och på ängen låg en ko, en fullkomligt obekant, ful ko. Han hade tänkt fortsätta ridten ända till Myrans, således en lika lång vägsträcka till, men slog det ur hågen, historien hade lärt honom hvad ödestimmen betyder i folkens och den enskildes lif. Och för barnens skull trodde han sig böra undvika sin tills vidare, gaf efter för hotet, gaf kon en blick, gaf hästen ett lätt slag på länden och red hemåt, det var hästen med om. Lunchen väntade.

Framför honom gick på något afstånd ett ungt par i lyckligt samförstånd, flickan barbent och utan hufvudduk, mannen med ena armen om hennes hals. De sågo intet, hörde intet. Slapp efter öfverstånden sinnesrörelse satt baronen och sof, där han guppade i sadeln, men en tågsignal väckte honom, han blef tvärt alldeles klarvaken,alldeles obeskrifligt vaken, myste, rörde käkarna och ertappade sig om en stund med att halfhögt gnola:

»Oui, si j'étais femme, aimable et jolie, je voudrais, Julie, faire comme vous . ..»

Rabalder gick i skridt och gjorde skäl för namnet.

*

Efter slutadt arbete tvättade Hennerson sig hvar kväll mycket omständligt, stående naken till midjan framför vattenkranen och en stor balja; Helena hade ibland sett en skymt af honom, när hon just den tiden råkat gå förbi hans fönster. Sedan tog han på sig en ren, hvit skjorla, trädde ett par snörsmala ringar af gummi öfver ärmarna, för att dessa icke skulle glida ned, bytte om kläder och skodon — förstdå var psalmsjungandets efterlängtade stund inne. Kvällsmålet förtärdes under isande tystnad, och så drog han sig åter tillbaka i ensamheten. Bibeln väntade.

Han satt vid bordet med hopknäppta händer, ljudlöst formande textens ord med läpparna, syrendoften strömmade emot honom genom det öppna fönstret. Stundom glömde han läsningen och höll hufvudet upplyft, länge, länge, blicken i de bruna ögonen beslöjad.

Men en afton i början af juni, en stilla och skimrande vacker afton, begaf han sig ut genast efter maten och vek af på samma bredt upptrampade strandstig, som baronen med sådan fägnad funnit leda direkte till värdshuset. Den raska gången tydde på beslutsamhet.

Som redan nämndt, borta vid landsvägen skymtade folkskolan mellan lummigabjörkar. Och där bodde fröken Siri Vett i två anspråkslösa rum, till höger om tamburen. Köket hade skild trappa.

Fröken Siri Vett, lärarinnan, såg ut som en söt, liten docka — icke ens mekanismen saknades. Halmgult, krulligt hår kring ett rödkindadt porslinsansikte, jämnrunda, svarfvade lemmar, också bålen jämnrund, men ändå af naturen försedd med nätta, små putor på de riktiga ställena. Lade hon sig, och det gjorde hon hvar afton, strax föllo ögonlocken igen; steg hon upp, och det gjorde hon hvar morgon, strax öppnade sig ett par fromma, blå ögon mot ljuset; klämde henne någon på de riktiga ställena, och det gjorde skolbarnen hvar rast, strax hördes ett svagt och undergifvet gnäll. Hon hade en söt, liten näsa, som pekade mot himmeln, en söt, liten kattunge, som drog ned hennes borddukar, en söt,liten berså i trädgården, som hon själf anlagt, och en stor, söt Gud, som hon trodde på.

Och ändå trodde hon nästan att hon trodde ännu mer på Frida Lackau, väninnan och skolkamraten, hur syndigt det än var. Hon kände inom sig, att för Frida kunde hon gladt gå i döden; ja, hade Frida på allvar kräft en gudsbespottelse af henne — hon skulle, vid Gud, ha bespottat! För all del, ett sådant kraf var fullkomligt otänkbart, en orimlighet. Men hon skulle, vid Gud, ha gjort det! Och sedan kommit till helvetet.

Så rörande hängifven var fröken Siri Vett.

Nu gömde hon sig och sin hängifvenhet i bersån, tillsammans med kattungen och en bukett blommor;

porslinsansiktet gömde hon då och då i buketten. Däremellan stirrade hon oskuldsfullt ut i lifvet, det villsäga närmast ut öfver gårdsplanen. Och där uppenbarade sig plötsligt en mansperson i hvita skjortärmar och med panamahatt. Och så träffades de.

Hennerson tog plats på bänken, efter en tyst hälsning, och betraktade henne en smula undrande. Lugnt, men kanske en liten smula undrande i början. Följaktligen erfor fröken Siri ett nervöst obehag, ända nere i maggropen, ehuru hon på grund af Fridas beskrifning genast anade hvem den besökande var.

»Jag vet att fröken känner mig.»

»Ne-ej ... åjo ., . nog gör jag väl det? Nog tror jag det.»

»Åtminstone känner jag fröken.»

»Kors! .. . jaja, herr ... nu vet jag!»

»Och båda hör vi till Guds släkte. Det är mig också bekant.»

»Hur var det?» ... frågan undslapp henneaf pur förlägenhet och hon skyndade att tillägga: »Naturligtvis ... aj-ja, båda två.»

Så tego de, tills Hennerson långsamt yttrade följande:

»Jag har nuförtiden ingen rätt stillhet i själen, så anspändt som jag väntat, förty nödgas jag höra åt hur länge dröjsmålet varar, evigheten kommer ju oss närmare med hvar stund. Hon som vi i kväll tänker på, jag menar syster Frida, och just så bad hon mig säga utan all flärd, förvisso tänker hon inte på sig själf och eget mak, hvar hon än vistas, fastmer är det väl mångt ett tröstsökande hjärta som håller henne kvar där hon är. Och en så förklarlig åstundan skattar jag till fullo, jag som . . . ja, om mig har hon säkert berättat somt för fröken, men jag vill ändå utpeka ett af ställena på vägen, där Herren Gud länkat mina fjät i ny riktning. Si, det hände sigpå det viset, när jag i våras en dag for in till Vasa med bantåget, att i vagnen satt ett par kvinnor, eller fruntimmer, jag gaf inte synnerligt akt på dem, för i allmänhet brukar jag ha tankarna på andra ting. Men just som de skulle ge sig af tillsammans hörde jag den ena säga med tårkvald stämma: ja, den Frida Lackau, hon är kärleken, hon är lycklig i Gud! Bara det sa’ hon. Och så ogement lite’ behöfs det, när man som jag har ett sårt ställe invärtes. Två gånger tog jag om orden för mig själf: jasså — lycklig i Gud, lycklig i Gud. Sannerligen, den lyckan har jag aldrig erfarit! Hvaraf kan det komma sig? Är det för att jag inte tror på mänskorna, inte kan tro på dem? Är det möjligt, det? På Herren Gud litar jag se’n fjorton år tillbaka, fast och orygg-ligt, men inte på mänskorna, hur många tusentals olika jag än råkat, nästan af allaslags folk på jorden. Hvad rätt och billigt är efter samvetets allvarliga skön, det gör jag dem för Herren Jesu Kristi skull, fastän ingen visat annat än kallsinnighet, illvilja eller falskhet gentemot mig. Oförtydbart känner jag därvid, att det är grämelse och leda som dräpt min lycka i Gud, så jag blifvit en osåll och ensam man. Hela vårt lif är rätt eländigt, säger pastor Krummacher med Luther, och sanning är det på allt vis, mitt skulle jag gärna ha gjort mig af med för länge se’n, om jag haft lof till det. Hur mångfaldiga olyckor, hur mycken useldom har jag inte bevittnat! Och likafullt — hvad försiggår nu i mitt hjärta? Har Herren Gud till sist heslutit annorlunda? Hvart leder han mig?»

Frågan vållade fröken Siri nytt obehag, denna gång uppe i hufvudet. Porslinsansiktets nedre del skymdes af blommorna,men de blå ögonen hade fattat mod och blickade tappert in i Hennersons bruna — »Jag väntar Frida i öfvermorgon!»

Hennerson satt orörlig och lät budskapet stilla ingå i sitt medvetande. Kattungen däremot sträckte på sig och hoppade upp i hans famn, han strök den tankspridt öfver ryggen, då lade den sig.

»Tack för de orden, fröken, tack, tack!»

Sedan fortsatte han:

»Ringa varder stort, om man ser Guds afsikt i det, och det såg jag. Alt skapligen föra pennan är iner än jag lärt, men jag skref höfligast till syster Frida, det vill säga till högborna friherrinnan, och frågade hvar jag kunde få

råka henne, det gjorde jag. Bara Helsingfors som adress utanpå — och svar kom. Då reste jag oförtöfvadt, den åttonde i mars månad var det, och fem dygns tid hade jag på mig. Well —lilla fröken känner syster Frida och vet hur orimligt kärleksfullt hon lyssnar till den som talar enkelt och ur hjärtat, själf lalar hon nästan allervackrast med ögonen, eller hon klappar en till uppmuntring på knäna med så varm och innerlig en hand. För mig är alltsammans undransvärdt öfver all måtta, jag skönjer det inte, jag som aldrig ... alltsammans är så . .. och ändå helt enfaldigt .. .» han tystnade. Men lade till om en stund: »Hemligheten af ett segerrikt lif.»

1 brist på annat tillgrep fröken Siri sin förra replik, den hade intet förlorat i sanningsvärde : »Jag väntar henne hit i öfver-morgonl»

Hennerson var djupt inne i sin egen tankegång och uppmärksammade icke yttrandet.

»Det är mig understundom, när jag rätt eftersinnar, som om jag ulan misstroendekunde lägga allt mitt i syster Fridas händer, som om en svag kvinna hade krafl att bära en stark mans börda. Något så älskeligt hos en mänska ...»

»Ja, ja ...»

»— något så ... gudsbarnsligt förtroligt i gifvande och tagande har jag aldrig förnummit. Hon sitter ju för det mesta och bara ser på en, tycker man, trosifvern lyser genom tårarna, men inte en droppa faller, hon kan småle allt under det gråten rister käkarna ... kramp i hjärtat af skäraste medlidande .. . jag var svåra frestad att stryka öfver håret hennes med denna min sträfva hand, liksom jag nu stryker katten. Ja, djuren ha kärlek till mig.»

»Den heter Semiramis!»

»Tänk, syster Frida tar allting så lifsfromt oskyldigt, eller hur jag ska’ tyda det, och därjämte somt så naturligen lätt, att detfinns rakt inga hinder till för henne, och då finns det inga för någon annan häller. Därför lydde jag undergifvet, eller rättare för Guds tydliga afsikters skull, när hon senare skref och ihängset kallade på mig, bad mig komma . . . hit till villan, som gårdskarl . . . och det fastän jag äger ett hemman i Österbotten, jag köpte det i höstas ... efter aderlon mödofulla år i Amerika. It seems funny. Nu låter jag en annan sköta det i mitt ställe, se’n går det väl till försäljning ånyo, för jag har liksom ingen ro i blodet, ingen varaktig stad på jorden. Syster Frida framhöll för mig, att visserligen är far hennes ett världens barn, systern desslikes, men just hos honom kunde en kristligt sinnad och allvarlig man uträtta mycket godt. Si, det tror jag nu inte synnerligt på, efier hvad min kännedom säger mig. Här hos fröken skulle hon själfta in, skref hon, i hemmet är inte rätta platsen tills vidare, och här kunde vi träda hvarann närmare, skref hon. Förty vände jag till baron Lackaus ombud och

vardt antagen som den ringa tjänare jag är i denna stund.»

»Frida har öfveransträngt sig! Hon be-höfver hvila.»

»Jasså — det är ju beklagligt. Nå, jag kommer snart igen och hör åt.»

Härmed var deras samtal till ända.

*

Ack, hvilket olidligt tvång, detta att nödgas bestämma sig! Baron Lackau suckade. »Och öfverallt ett Charylla eller Scybdis som lurar.»

En ljum och regndisig dag, halfannan timme före lunchen, än en gång beslutsamhetens signade tid för den gode baronen,befanns problemställningen helt oväntadt vara denna: kunde en man som Samuel Cornelius Lackau personligen pröfva ett hälsogymnastiskt system som J. P. Mullers ... utan att nedsätta sig i egna ögon ... eller kunde han det inte? Just nu måste det afgöras, naturligtvis. Någon — inte hans läkare, det mindes han — en någon, hvilkens namn han glömt, hade nyligen prisat dess verkningar med sådan aplomb, att dem var det honom platt omöjligt att glömma.

Ställningen för öfrigt var denna: han satt uppe i sitt sofrum, iförd endast underkläderna, med systemets grundläggande bok framför sig på nattduksbordet. Intresset hade småningom väckts — hvilket myller af

sundhetsreglerl Sida efter sida gaf sällsynt djupa inblickar i ett evangelium, hvarom bibliska historien lämnat honom i sällsynt djup okunnighet. Men auktornston var absolut stötande: lägg dig, res dig, böj dig! ... ett litet »var god» hade åtminstone i någon mån minskat förtroligheten. Nåja. Läste han rätt, och det bjöd han ju till att göra, så samlar sig gärna det mesta och besvärligaste fettet rundtomkring veka lifvet. En fin och skarp iakttagelsel Och tänk, alltefter kroppens beskaffenhet sönderfaller mänskligheten i fem klasser, med vissa öfvergångsformer — af kännetecknen att döma intog han själf en bemärkt plats bland de muskelfeta. Hm. I enlighet därmed ålåg det honom att gå gradvis och försiktigt till väga, och femton minuters arbete dagligen måtte man väl orka med för hälsans skull? Det kunde inte kallas att gå till öfverdrift. Eller att leka cirkus.

Med de två första rörelserna likasom preludierade han endast, i små antydningar, på stående fot, lätt och frimodig till sinnes— den tredje väckte genast betänkligheter. Emellertid lade han sig ned på den föreskrifna mattan, mera lydigt än graciöst, och stack in tårna under byrån, ännu tämligen oklar öfver lägets allvar. Alltså, det fordrades af honom med stor bestämdhet, att han tolf gånger skulle resa upp bålen till sittande ställning och lika många gånger lägga den tillbaka igen, ryggen styf ... nacken stod det också någonting om . . . dessutom fanns det en otäck mängd fula fel att akta sig för, men när bukmusklerna tränats och blifvit starkare . . .

Nej, detta var inte en adelsman värdigt! Detta var en baron ovärdigt 1 Detta anstod inte ens en vanlig ofrälse mänska!

Ytterst indignerad ämnade han krafla sig upp ur förnedringen, då en knackning på dörren aftvang honom en kort, lyrisk åkallan af djäfvulen. I stället inträdde Hennerson.Nu är det att märka, att Samuel Cor-nelius Lackau under hela den senast förflutna veckan sorgfälligt sökt undvika allt tankeutbyte med gårdskarlen. Han var rentaf en smula rädd för denna Hennerson och gömde sig därför så ofta det rimligtvis gick an. Denna Hennerson hade nämligen tagit sig den löjliga ovanan att alltjämt begära anvisningar om arbete. Ville partout ha någonting att uträtta, någonting ordentligt. Påstod sig nästan halfva dagen vara utan nämnvärd sysselsättning, tilläggande, att ett så lättjefullt lif var mot Guds vilja och samvetets bud.

Högst besynnerligt!

Baronen steg pustande upp från mattan, arg och yr i hufvudet — »Nå, hvad gäller det?»

»Jag ber baron ursäkta att jag tränger mig på, men jag har en förfrågan att göra.»»Hugg ved, för fanl» M

»Inte svära, baron! Det är syndigt.»

Den gode baronen bet sig i underläppen I och hissade kalsongerna högre; han nödgades 1 erkänna, att habiten knappast var ägnad | att öka en redan förut tvifvelaktig respekt. | »Nå, hvad gäller det?»

»Ingalunda är det baron emot att vi , någon kväll håller bibelförklaring ... jag menar här? Om så skulle falla sig.»

Det föll sig så, att Samuel Cornelius Lackau sjönk ned på en stol. Helt enkelt vände sig om efter en stol, såg den och segnade. Där satt han nu och sväljde, utan att mäla ett ord.

Hennerson framhöll:

»Si, efter mitt skön är det inte mer än billigt, att jag först bör mig före innan jag vidtar några åtgärder. Med allt fog påpekar Thomas a Kempis, att kallsinnighetför vår tillväxt i det goda bidrar mycket till onödigt pratande, men att ett fromt samtal i andeliga ämnen främjar vår fortgång i Guds skola, synnerligast om enahanda sinnelag råder bland de närvarande. Det påpekar han uttryckligt. Och han anför hvad en annan vis man lär ha sagt honom: är jag länge bland mänskor, så kommer jag alltid som mindre mänska ifrån dem. Ja, i sanning, det erfar vi ofta. — Jag undrar just om det kan lyckas mig att få ihop en sex-sju stycken, värda att tala med?»

Fullt på höjden af sig själf var baronen ännu icke, tyvärr —

»Att ... att inte Hennerson skäms att... tror Hennerson verkligen att jag köpt en dyr villa för det ändamål som . .. nej i Absolut nej! Inte här i huset, jag säger pass, jag, en gång för allal»

»Nu ränner baron väl hetsigt i väg, menjag förlåter baron gärna, och så lägger vi förslaget å sido med samma,

omöjligt som det tycks vara att skatta en god mening. Mig har Kristi Efterföljelse lärt att inte ta illa opp, om folk är med eller mot mig, allt kommer an på att Gud är tillstädes i ens förehafvanden.»

»Jaja . .. puh!» . .. resten stelnade i tyst häpnad, ett enda intryck: »Han förlåter mig, min egen gårdskarl förlåter mig!»

»Men ändock nödgas jag fast och utan prutmån anföra klagomål mot den här Hildegard, det är min plikt att göra det, hon knappar in på födan allt mer för hvar dag, och slarfvigt sätter hon ofta fram den i förtid, så den kallnar. Så'nt godkänner jag inte, baron får lof att strängt visa henne till rätta, så förhållandet ändrar sig. Den sitt husfolk inte försörjer, han är värre än en hedning, anser Paulus.»»För all del ... jaja, herregud ... gå nu, gå nu, jag ska' klä på mig, gå nu!»

»Rejält måste det sägas ut till sist, och härmed är det sagdt. Jag har burit på det länge. Men hur är det egentligen» — ett ögonblicks tvekan — »ja, ursäkta . .. jag tycker mig varsna och liksom förstå, att baron alldeles enkom bråkar med sin kropp och ställer dess befinnande framom allt annat? År det inte så? Emellertid bör vi veta, att själens tillstånd är mycket, mycket viktigare. Doktor Henrik Müller har en brav liknelse: pigan öfver värdinnan, är inte det alldeles bakvändt? Just så bär den sig åt, som mer sörjer för sin kropp än för sin själ. Och baron minns ju hvad som står skrifvet i Pauli förra epistel till Timotheus?»

Samuel Cornelius Lackau protesterade med hjälplösa gester, det muntliga svaret kom på afvägar i halsen.»Lekamlig öfning är till föga nytta, förklarar aposteln, men gudaktighet är nyttig till allting. Tänkvärda ord! — Ja, och så ärnar jag rödja här och där en smula, jag har synat skogen.»

Hvilken lättnad att plötsligt vara på egen mark! Baronen brusade ut: »Hugg på, kärahjärtandes, hugg på bara!»

»Well. Och en ny slipsten ska' vi skaffa oss med det allra snaraste.»

Ljudet af Hennersons steg dog bort nere i trappan.

Den gode baronen satt ensam kvar i sofrummet, betraktade sina isabellfärgade strumpor och rörde tårna, det återgaf nerverna ett visst lugn.

Tänk, om Klas Uggelberg åhört konversationen! Blotta tanken dref kallsvetten fram.

Men denna Hennerson var onekligen en 60på sitt vis välmenande karl, det var han. Onekligen. Och ett angenämare sätt borde han ju kunna lära sig, tycker man. Hva'?

*

Två dagar senare.

Baron Lackau befann sig på terrassen, utsträckt i en bekväm liggstol med soltak af rödrandigt tyg, när Hildegards ampra stämma hördes från gräsplanen nedanför muren: »Hvart nu igen?» ... och Helenas svar: »Jag ska' bara skölja de här skjortorna åt Hennerson.»

»Pumpar han vatten?»

»Inte vet jag.»

»Att du ids ränna efter en så helig man t Ischl Och dua honom för jämnan.»

»Ja, eftersom han gör det lika för jämnan.»

»Till det minsta kunde du ha lite' mer kläder på dig, tycker jag, när ban är där.»Strax for baronen i vädret, säkert af gammal vana, men sjönk resigneradt tillbaka i sitt förra läge. »Puh!» Helena var redan i fullt språng utför backen.

Genom ett af bykstugans fönster blickade hon in — jo, Hennerson stod fortfarande vid svänghjulet och vefvade, naken till midjan, huden hvit så den lyste, endast ansikte, hals och händer brunbrända af solen. Hon tryckte sig tätt intill väggen, stående på tåspetsarna, och insög med vidgade ögon den på en gång mjuka och manliga kraften

i skulderbladens och armarnas muskelspel. »Han är ren och fin på samma vis som en del herrar» — sade henne ögonen — »och nästan utan hår på bröstet, si, si, eller månntro det är alldeles ljust och silkeslent» — rutan blef immig af att hon andades hastigare.

Hennerson sjöng med hög röst en psalmoch hörde icke när hon tog i dörren, en afbalkning skilde dem. Först tycktes hon obeslutsam, log åt sina egna tankar, slängde muntert skjortorna i det tomma bykkaret och lade sig på knä för att tända veden under murgrytan, log igen — så ropade hon mellan två af psalmverserna;

»Håll opp nu ett tag och kom hitl» Sången fortsattes icke, men svänghjulet gnisslade. Då knyckte hon otåligt på nacken, sprang upp, strök sig själfbelåtet nedåt höfterna och gick ut i gången, där han kunde få syn på henne.

»Nu vet jag förnamnet ditt likafullt, du heter Joel, baron har sagt det åt Hildegard.» Svänghjulet gnisslade som förut.

»Nej, att du orkar! År det inte besvärligt?» Han gaf henne en ond blick: »Särken är öppen, stäng fållan om lammen dinal» Hon kunde omöjligt bärga sig för skratt,ett otvunget, riktigt välförnöjdt skratt: »Det är inget fel på dem, och farligt är det väl inte häller, så varmt som det är nu.» Emellertid följde hon uppmaningen för att visa sig foglig, men trädde samtidigt närmare och såg hela tiden leende på honom. »Själf står du i bara byxorna, Hennerson.»

»Jag har inte bedt dig hit. Och det här görat är tungt.»

»Ja, du är stark som orkar! Men hvad har du där för rödt» — hon pekade — »där i sidan? Har du skadat dig i arbetet? I grufvorna?»

»Nej.»

»Det är ett ärr, nu ser jag.»

»Nå, låt mig vara i fred då!»

»Har någon skurit dig? Med knif. — Hva'?»

Han ändrade ställning, nästan vände henne ryggen.»Har någon? Hvarför svarar du inte, när man frågar? År det efter ett knifstyng?»

»Ja. — År du nöjd nu?»

»Jess, så'nt ärr! Gör det ondt, om jag känner på det?»

»Du ska' hålla dig på afstånd, Helena, det ber jag dig vackert om» — han släppte vefven. »Här har du ingenting att vinna.»

»Jag sköljer skjortorna dina» — en af hennes flätor hade lossnat, hon fäste den.

»Ja, ja, tack — men gå nu!»

»Hvad är du rädd för? Är jag vanskapt på något vis?»

»Du ska' gå nu, Helena!»

Utan att yttra ett ord böjde hon sig framåt och spetsade munnen. Hennerson drog sig långsamt undan, for med ena handen öfver pannan, där svetten lackade.

»Bäst att du i tid tar dig till vara» — sade han töfvande — »det är ett gagneligtråd. Ensam i min kammare tyr jag till bönen, då hjälper mig Herren Gud alltid. Men så här uppsåtligen ställd och blottställd inför kvinnkön af din sort och din ... som sagdt, nu ska'du gå, Helena! Jag har en syndig kropp.»

»Hvem har inte det!» ... åter ett skratt, denna gång märkbart osäkrare än nyss.

»Och ni är ena kreatur allihop, jag känner er. Oh yes. Jag känner er invärtes löpskhet och era lemmars försåt, men ändå har jag inte varit när en kvinna på flera, flera år. Det är bäst så. Om inte Herren Gud besluter annorlunda.»

Hon blef blodröd i kinderna och teg, sedan till ytterlighet förbittrad.

»Fy, att du som får en rentaf från sans och samling, stark och grann som du är . . . och törs inte ens vara karl, när en flicka gycklar lite'!»»Lyd med godo, för jag talar sanning» — tonfallet var lågt, men tillika så varnande, att det skrämde henne. Hon gjorde ett föraktfullt kast med hufvudet:

»Ar du kanhända båld bara för att du har pengar?» . .. han hörde henne sparka till en pall och kort därpå smälla i dörren.

Just då bragte Hildegards ampra stämma bud om att baronen behöfde Hennersons hjälp uppe i villan.

*

För tredje gången under en ingalunda lång tidrymd stod Samuel Cornelius Lackau inför en nödvändig akt af beslutsamhet. Han erinrade sig nämligen sina böcker och sin historiska läsning, den hade han alltför länge försummat, ansåg därför packlårarnas öppnande i hög grad befogadt. Och justnu skulle det ske, naturligtvis. Detta var emellertid lättare beslutet än gjordt, i själfva verket ett ganska kvistigt företag, vänstra handens tumme bar redan en fullt synlig rispa efter första kontakten med bräderna.

Men så kom Hennerson, och strax var det hela lättare gjordt än beslutet. Och strax inbillade sig baronen, förhoppningsfull som alltid, att därmed var saken klar. Tills Hennerson frågade:

»Har baron läst igenom allt det här? Ar det möjligt, det?»

»Jah ... javisst» — tonen lät anspråkslöst förnöjd — »och ännu mycket mer, rysligt mycket mer» — tonen svällde.

»Tänk, och vet ändå så lite' 1 Jag menar om Gud och frälsningen.»

»Lite'!» . . . ögongloberna rörde sig. »Bästa Hennerson, det finns också ett annat slags vetande, som Hennerson inte har minstaaning om. Låt oss kalla det ... jah ... lärdom. I största allmänhet.»

»Well. Böckernas Bok äger jag se'n fjorton år tillbaka, dessutom sju andra, det är kanhända sju för mycket. Åtminstone utbrister Thomas a Kempis på ett ställe: ofta tröttnar jag att läsa och ständigt läsa, i Gud är allt hvad jag önskar och begärl Bättre är en enkel man, som tjänar Gud, än en mäkta höglärd, som betraktar stjärnornas lopp, utan att ge akt på sitt eget hjärta.» »Inte betraktar jag stjärnorna I» »Härligheten af ett frimodigt hjärta vinnes genom ödmjuk bön allenast.»

»Puhl ... härlighet ... titta dit för ro skullI» ... baron Lackau gjorde en stor gest mot ett stort skåp — »där har jag mina anteckningar, det är förmer skulle jag ödmjukast tro. Hvart fack är fylldt med anteckningar. Mina egna.»»Jasså. Till hvad nytta?»

»Bästa Hennerson, historien lär oss . .. nåja. Jag forskar, jag är en forskare» — uttrycket öfverraskade och gladde honom, det återspeglades i hans drag. Men med ens blef han otålig: »Säg åt Helena att hon kommer hit och hjälper mig!»

»Ja, det kan jag ju nog göra.»

»Hon är alltid så villig och .. . som sagdt.»

»Det är hon.» Hennerson ämnade tillägga något, fann det lönlöst, såg pröfvande på baronen, halft sorgset, halft medlidsamt, och gick tyst ut genom dörren till tamburen.

Om en stund inställde sig Helena, prydligt klädd och andtruten, det rika håret nätt uppsatt. Hon torkade dammet af hvar bok innan hon räckte den, ögonen nedslagna, äfven det klädde henne. Ett beundrande utrop icke att förglömma:

»Jess, så'n massa romaner!»Då log den gode baronen helt stilla och skakade på hufvudet. Nej, nej, ånej, romaner hade för honom varit upplefvelser, faktiska upplefvelser, aldrig böcker, aldrig hvad man kallar lektyr. Kärleksbeskrifningar, kärlek på papperet, allt det som för andra var romaner — hur barnsligt! Hur litet gif-vande!

Eller för att ta ett exempel: i sin ungdom hade han en gång kommit öfver några vackert inbundna band af en viss Carl Jonas Ludvig Almqvist, en svensk författare, han hade läst dem pliktskyldigast, eftersom det brukades den tiden, också i adliga kretsar, och hvad var behållningen? Ett enda ord, bara ett enda ord mindes han, och det var ordet alabasterbröst — nåja, han kunde ju tillstå det för sig själf, uttrycket lifvade och värmde honom äfven nu. På sätt och vis. Därför lät han sin ena hand, den som alldeles tillfälligt klappadeHelena på axeln, i ren distraktion glida sakta ned förbi hennes hals, rundningen utföre —

»Jag är en forskare» — sade han enkelt — »vid mina år har man inga romaner.»

»Inte tycks baron alls vara gammall»

Samuel Cornelius Lackau rätade ofrivilligt på sig. Långsamt lade han armarna i kors och genmälde med djupt vemod:

»Du talar af oerfarenhet, kära barn. Historien lär oss, att till och med de bästa småningom åldras. Till och med blått blod kan svalna. Men ålderdomen är ingen skam, förstås, eller som det heter på latin: senilia . .. jah ... senilia non sunt turpia. — Hvad du har pigga ögonl»

*

Samma dags afton. Vinden utdöd, de höga björkarna kring folkskolan orörliga.1 lärarinnans förmak, det yttre rummet invid tamburen, satt en ung dam i soffan mellan fönstren. Gestalten lång och gänglig, ovanligt smal om höfterna, halsen likasom tyngd afhufvudets mörka hårmassa. Ansiktet stort och blekt, ögonen fuktigt glänsande under starkt kupiga lock, näsan förnämt böjd, öfverläppen en smula uppdragen, så att framtänderna syntes. De fina, nervösa fingrarna lekte med urkedjan, benen ändrade läge oupphörligt.

Damen var Frida Lackau, baronens yngre dotter — syster Frida som hon kallades af sina likatänkande. Hon bar helhvit sommardräkt, svart skärp om lifvet, därtill svarta strumpor och skor. På en pall vid hennes fötter hade fröken Siri Vett tagit plats. Kattungen låg på golfvet.

»Frida!»

»Ja.»»Du kära!»

»Ja, ja .. .»

»Hvad jag är lycklig öfver att ha dig här! Och hur jag längtat!»

En tankspridd nick till svar.

»Är du mycket trött, Frida?»

»Nej, inte mer än annars.»

»Gud vare lof!»

»Bara så gränslöst sensibel, du vet .. . också katten irriterar ... ja, kan du förlåta mig, liten? Hvarför hålls den inte i köket? — Schasa bort den, så är du snäll! Eller gör alldeles som du själf tycker.»

Schasa bort den! Fröken Siri kände strupen sammansnöras af gråt. Men hon lydde utan att ens blinka, till och med log, när hon återvände från sängkammarn, log genom en ny och blank uppsättning af tårar, den förra tillhörde redan näsduken och det förflutna.»Tänk, Hennerson blef så god vän med Semiramissen! Han strök den öfver ryggen och sa’: djuren ha kärlek till mig.»

Tystnad. Frida Lackau pressade händerna mot bröstet.

»Alla måste vi ha kärlek till den mannen, Siri. Det vill säga hvad jag menar med kärlek. I självfva verket har jag kommit kanske mest för hans skull.»

»Också lite’ för min, medge det ... du stygga!»

»Gärna. Emellertid är jag inte riktigt säker på att du fattar mina ord rätt, riktigt rätt. Du får inte alltid ta dem efter

bokstafven» — rösten lät en smula otålig. »Joel Hennerson är en så barnslig , .. barnsligt manlig natur, så naiv, att man kan ... att man kunde göra nästan hvad man vill med honom, tror jag, utan att han hade innebörden klar för sig. Om hannämligen hyser förtroende till en. Han är lätt att missbruka, vi måste båda vara på vår vakt. Men en kraft är han, Siri, en stor kraft! En af Guds omedvetna.»

»Frida, hör du, är det inte underligt? År det inte vackert?»

»Visst, visst. — Sätt dig här på mitt knä, så ska' jag berätta något!»

Af allt att döma var det icke första gången lilla fröken Siri hoppade upp i väninnans famn, och genast slog Frida Lackau sina armar häftigt om den runda och varma kropp, som borrade sig in mot hennes egen. Genom smekningarna trängde ett halfkväfdt, undergifvet gnäll:

»Frida .. .»

»Älskade!»

»— kläm inte för hårdt! Tack — nu har jag det så härligtI»

»Är tamburdörrn reglad?»»Det är den. — Jag försäkrar!»

»Då ska' du få höra. Men det förblir oss emellan.»

»Tror du att jag ...?»

»Han har varit gift, vet du! Som helt ung. Med en nie år äldre kvinna, dotter till en hemmansägare, hon gifte sig med honom, hon såg bra ut, kanske för fet — och lite' mer än tre månader efter bröllopet fick hon ett barn, Siril Ett stort och friskt barn, lika stort som . .. som det brukas. Och det är onaturligt. Enda förklaringen är den, att hon måtte ha syndat, en dålig mänska som hon var ... en så'n där en ... själf kunde han inte vara far då ännu, det visste han. På så kort tid, förstår du. Att han blef utom sig och rasande är naturligt, ingen kan undra öfver det, vi måste sätta oss in i hans känslor — så rasande, att han hufvudstupa for till Amerika. Utanafsked, utan ett ord. Bokstafligen. Han är stolt, Joel Hennerson!»

»Och stark — har du gifvit akt på hans axlar? Jess! Håller du inte bra mycket af honom, Frida?»

»Jo, jo, alla måste vi hålla af honom. Främst är han så djupt rättskaffens, jag har aldrig kunnat ens drömma om något dylikt! Vi talade med hvarann nästan dygnen igenom i våras.»

Ett skrämdt uttryck i det rödkindade porslinsansiktet: »Tynger jag?»

»Mitt högra ben domnar.»

»Fy, att jag ska' vara så tung!»

»Siri, det är ljufligt! Bara flytta dig högre ... så där! Och hör nu vidare: efter ungefar fyra års förlopp får han ett bref från hustrun, skickadt med en som varit på besök i hemlandet, en af hans arbetskamrater. Ingen hade trott att hanlefde. Hon skref, att den och den dagen skulle hon afresa från England, och bad honom möta . .. jag minns inte i hvilken hamnstad. Barnet, en gosse, hade Gud tagit till sig. Hon tycktes mycket ångerfull.» »Och han? Herregud, jag anar!»

»Det är smärtsamt att tänka sig! Han förhärdade sitt hjärta, ville inte återse henne, kunde inte glömma. Siri — så läser han en morgon i tidningarna, att det fartyg hon var ombord på . ..»

»Nej, nej, säg det inte!»

»— att fartyget gått under ... och att hustrun, jämte ett flertal af passagerarna...»

»— drunknat? I vattnet? Jo, jag ser det på dig!»

Deras läppar möttes i en krampaktig, förtviflad kyss, bådas kinder våta; det dröjde länge innan Frida Lackau var i stånd att fortsätta, så skälfde hvar fiber kringmunnen. Ändtligen fick hon rösten i sin makt:

»Samvetskvalen unnade honom ingen ro, Siri . . . han sökte undfly dem, därför reste han ännu längre bort, liksom för att begrafva sig ... till Kalifornien .. . eller Peru, tror jag . . . till grufvorna. Men samtidigt vände han hågen dit, där hjälp står att finna. En gammal man, som han bott med, en landsman, hade på dödsbädden glfvit honom sin bibel och några andra böcker, dem läste han i om nätterna .. . och kände sig gripen, styrkt, förtröstansfull . .. som pånyttfödd.»

»Ack, Frida!»

»Till ett tecken därpå ändrade han namn — numera anser han det barnsligt och meningslöst handladt.»

»Hvad hette han förut?»

»Ett namn betyder så lite', anser han.»»Ingalunda menar han ett adligt namn, Frida?»

»Joel Hennerson menar alltid hvad han säger. — Nej, det här blir för varmt!»

Fröken Siri lyfte hufvudet, lyssnade, så sträckte hon sig mot fönstret näst intill — »Där kommer han!»

»Är det sant?» Frida Lackau sprang upp. »Gå ut köksvägen, Siri, vi träffas i bersån .. . senare i kväll . . . jag vill vara ensam med honom!» Hon slätade hastigt kjolens fram-våd, blicken sökte en spegel.

*

Men knappt hade folkskollärarinnan lämnat förmaket innan Frida Lackau öfverfölls af en häftig darrning, som tilltog i styrka, tvang henne att sätta sig. Och återigen kunde hon icke tillbakahålla tårarna. Hon grät alldeles stilla och ljudlöst, händernaknäppta under hjärtat, knäna hoppressade; dock var ansiktsuttrycket icke plågadt, andhämtningen jämn och djup, den half-öppna munnen nästan leende. Och plötsligt, plötsligt gaf nervskakningen vika, för henne själf lika oförklarligt som den börjat, hon satt orörlig, endast bröstet höjde och sänkte sig, hufvudet var starkt bakåtböjdt, hon blef vackrare, hon blef vacker, en blek, genomskinlig rodnad syntes på kinderna.

Hennerson betraktade henne under tystnad, synbarligen gripen, de bruna ögonen glänste. Han hade stannat borta vid dörren.

»Kanhända kommer jag inte i en god och lycklig stund, syster Frida?»

Hon smålog matt, vemodigt, utan all tillgjordhet — en fin batistnäsduk utplånade oändligt fort hvarje litet spår efter tårarna.

»Hur jag bär mig åt! ... jag riktigt skäms — Hennerson ska' inte bry sig om minadumma påhitt!» Och i det hon reste sig: »Hennerson är så pålitlig, Hennerson är innerligt välkommen!»

»Tack för de orden, tack, tack! Det är mig en stor hjärtans glädje att se syster Frida igen.»

Väntan, tålmodig väntan, tålmodigt försök att förstå, men Frida Lackau gaf intet svar, icke handen till hälsning. Hon tycktes sinnesfrånvarande, stod och såg på honom länge, utan att vara medveten om det, blundade, strök sig ett par gånger med fingerspetsarna öfver pannan —

»Tänk, att jag just nu . ., det är då förargligt! . . . jag har svindel» — rösten lät helt barnslig—»förlåt att jag lägger mig på soffan, vi kan nog tala med hvarann ändå» — yttrandet åtföljdes omedelbart af handling, hon sköt in en kudde under nacken, jämkade kjolen öfver fotterna, slöt ögonen.»Syster Frida är orask? Kanhända gör jag rättast i att gå?»

»Nej, nej, det är strax öfver, ingenting att fästa sig vid.»

»Den här lilla skolfröken förmenade att syster Frida unnar sig föga ro att hvila.»

»Ja, den Siri! Hon är så snäll.»

»Emellertid får vi väl hoppas på snar bättring?»

»Det får vi säkert. Men förbli inte stående, där är ju en stol, flytta den närmare! Här finns plats bredvid mig.»

Han lydde. En ångbåt hvisslade gällt och envist vid bryggan nedanför värdshuset.

»Säg mig, Hennerson» — hon afbröt sig och låg tyst några sekunder, ytterst pinad af oljudet — »säg mig uppriktigt.. . kändes det mycket påkostande att komma hit?»

»Hvarför fråga på det viset! — Ser jag 84Guds afsikt, så för hvart fjät mig framåt. Närmare syster Frida.»

»Jag har samma förnimmelse.»

»Ja, vi är två om det.» Han betraktade sina händer, böjde fingerlederna långsamt. »Men hos min husbonde, baronen, främjar jag ingen fortkomst till det goda, omöjligt, han bara liksom spärrar med benen och rider åt sitt håll. Och småningom börjar jag fatta hvar felet ligger. Thomas a Kempis förklarar ju inlysande: se först till att du har frid med dig själf, sedermera hur du ock må göra andra delaktiga af nåden.»

»Alltså — Hennerson erfar ännu ingen frid? Ingen hel lycka i Gud?»

»Nej. Eller jo — i bönen och psalmsången. Sometimes. Däremellan är jag så ensamblifven och i min kammare fallen för betraktelser, att jag aldrig kan glömma hvad ondt mig vederfarits.»»Det med . .. hustrun?»

»All uselheten jag skådat. Som jag sa' i våras: inte ens nu förlåter jag henne, jag har ett sårt ställe invärtes, det håller ledan och grämelsen vid makt. Mig själf förlåter jag inte häller, nej, nej, ingalunda, mänskorna ha gjort mig misstrogen och omild, jag skönjer det granneligen, deras falskhet förhärdar, deras margfaldiga illvilja förhärdar. Låt vara att man i många år lefvat gudfruktigt, står det i en af böckerna mina, det finns ändå synder kvar, liksom handtag, dem djäfvulen alltid på nytt griper tag i, när han vill ruska om en. Men de tre sista månaderna förmärker jag en synnerlig lättnad, kanhända Herren Gud beslutit annorlunda, så tycks det mig.»

Hastigt, instinktivt, räckte Frida Lackau honom sin ena hand, men han tog den icke, och hon lät den falla.»Hennerson!»

»Ja?»

»Minns löftet! Jag minns mitt. Kan jag vara till hjälp, så tveka inte att anlita den!»

»Gud låter oss nog veta när stunden är inne, jag vill inte förhasta mig, själen bör vara frimodig och riktigt viss på sin sak. I våras skänktes mig härliga dygn tillsammans med syster Frida, jag fann ord att bekänna min skuld och min nöd, allaredan det var en stor välsignelse. Som ingen annan har syster Frida varit älskelig mot mig. Visserligen heter det hos Thomas a Kempis: önska aldrig att härska i ett mänskohjärta, låt inte häller någon dödlig härska i ditt, utan vare Jesus i dig och alla fromma! Det manar han till, men tas efter orden får det inte. För jag säger än en gång: som ingen annan har syster Frida varit älskelig mot mig. Och det föder genkärlek.»»Hvad jag är lycklig! Tack, tack! Hen-nerson är så god, Hennerson är så rättskaffens, så alltigenom . . .» ånyo sträckte hon fram sin ena hand som för att vidröra honom, men hejdade sig, fortsatte i stället så mycket ifrigare: »Och därtill det nya, underliga, det att jag ... ja, jag har aldrig kunnat komma till verklig samkänsla, verklig innerlighet

med någon af lägre klass, af allmogen . ..

utom med Hennerson.»

En paus uppstod.

»Så-å. — Jasså.» Han knep ihop läpparna, ett skarpt veck bildade sig mellan ögonbrynen. »Ja, då nödgas jag väl genmäla en gång för alla, utan förhäfvelse: ingen är öfver eller under mig mer än jag själf vill, så förhåller det sig. Si, jag är från Österbotten, syster Frida, jag har vistats aderton år i Amerika, förnämligast i silfvergrufvorna, jag är rik och en oberoende man, enhvarsjämlike. Så förhåller det sig. Därvidlag ges det inte något högre eller lägre.—Och hemma har jag ett orgverk, som jag spelar på.»

Hon satte sig förskräckt upp, återigen skälfde hvar fiber kring munnen.

»För all del, Hennerson, bli inte ledsen!.. . jag uttryckte mig illa, otydligt, jag älskar renhet, propreté, bara det menade jag .. . renhet i allt, också fysisk, jag menar lekamligen, också lekamligen. Först då kan jag närma mig

otvunget, ge mig fullt naturligt, värmas af min ingifvelse. Ja, ja, det är ju orätt, en följd af uppfostran ... och milieu, det vill säga omgifning, jag erkänner det.»

Han nickade instämmande.

»Gärna förlåter jag syster Frida, finner det till och med nyttigt för oss att uttalandet fälldes. Och jag bifogar: den som har Herren Gud i sin själ, han hålle kroppen fri från all sorts styggelse!»»Just det! ... Hennerson är så ren, så rättskaffens, ett sant föredöme . .. och stark och ... alltigenom man, eller hur jag ska' beteckna det intryck som ...» hon reste sig hastigt — »Hvad här är varmt!» .. . stötte i sin nervositet till hans ena knä med sitt, blef förvirrad, tog ett par sviktande steg utåt golfvet— »Nej, nej, sitt kvar, Hennerson! ... jag faller inte» — ett ansträngdt småleende — »jag är inte alls yr mer» — hennes smala fingrar samlade sig innanför den lilla urringningen vid halsen som om hon haft tungt att andas. Emellertid blef hon nästan genast lugnare, tvang sig att stå stilla, fortfor med stor innerlighet:

»Jag är så tacksam, så oändligt tacksam! För att jag kan inverka på andra till deras hugsvalelse . .. upprätta dem, lyfta deras hjärtan ur betrycktheten, ofriden, jämmern. Och det kan jag, däri har Gud låtit migha framgång. Hans nåd är öfversvinnelig! Hvem är jag? Hvad är jag?» ... anletsdragen lyste af stark, inre glöd. »Ack, jag är ju bara själf så lycklig! Jag har kunnat vara andra mänskor till hjälp, lätta deras själa-bördor, trots min oerfarenhet i timligt afseende, eller kanske just tack vare den, och trots min svaga hälsa, min okunnighet — ja, jag var för klen att länge besöka skolan, mamma ville det inte. Gud har utkorat mig till sitt redskap, många, många ha intygat det i bref, många muntligen. Och nu ska' Hennerson få höra någonting underbart, jag har med afsikt inte berättat det tidigare, men hvart ord är sanning, lefvande sanning. Nästan ett helt år, mitt fjortonde år, var jag som förlamad, låg till sängs i en svår, svår sjukdom, orkade knappt lyfta hufvudet från kudden, till sist flera dygn medvetslös. Då skedde undret, Hen-nerson, förvandlingen, därförinnan var jag ett världens barn som syster Dagmar. Guds finger rörde vid mitt bröst och gjorde mig helbrägda, också till själen, främst till själen, det är mammas ord, och hon visste det, för hon hade bedt därom på sina knän, natt efter natt, oafbrutet. Själf fann jag vid uppvaknandet hur betydelsefullt det tillgått, fann på mitt bröst ett blekrödt, outplånligt märke under huden ... i form af ett kors, det hade antagit formen af ett kors ... just här på bröstet! Ett tecken, en invigning. Fördenskull har jag öfvervunnit min skygghet och vid ett par tillfällen upp-trädt offentligt, fastän jag hör till de tysta och tillbakadragna, som bara på tu man hand ge sig, blotta sig ... af längtan efter att få hjälpa. Tänk, utan att darra har jag stigit fram inför de församlade och vittnat om min lycka i Gud. Det är hvar mänskas pliktatt vara lycklig, har jag sagt; var lycklig ... och du är det! Se där hela min förkunnelse, så öfversvinnelig är Guds nådl Ja, och så har jag sett på dem bedjande, ingenting annat. Kanske missförstod mången mig i början och hånlog, tyckte att jag vartillgjord och enfaldig, det är möjligt. Men efteråt, i enrum, har man trängt inpå mig med frågor, och alltid har jag bara upprepat mina ord, tilläggande helt stilla: jag är så lycklig — läs det i mina ögon! Och då ha de länge, länge försjunkit i beskådande och undran, somliga ha brustit ut i gråt och känt på mitt hår och mina kinder, somliga ha velat kyssa blodkorset på mitt bröst, och jag har låtit dem göra det. Hvilken hänryckning i bön, i åkallan 1 Så öfversvinnelig är Guds nåd.»

Hennerson stod på något afstånd, hans raka, spänstiga gestalt aftecknade sig mot det bortre fönstret. Hon hörde honom hviska:»Hemligheten af ett segerrikt lif. Ja, ja, sannerligen — syster Frida är utkorad!»

Glöden i hennes inre flammade till, extasen väcktes, hon riktade blickarna uppåt och höjde sina knäppta händer:

»O, min käraste brudgum, Jesu Christe, Du renaste kärlek, Du lifvets Herre! Jag tackar Dig för den ljuflighet Du skänker i så rikt mått, jag är under Ditt beskärm, jag känner det, jag känner att Dina armar omsluta mig, att Ditt väsen utfyller mitt. Dig till ära och pris i evigheternas evighet!»

»Amen» — sade Hennerson sakta, hatten höll han andäktigt för ansiktet. Strax därpå lika sakta, med djup rörelse: »Fastän jag nu går för denna gång, så liksom lämnar jag syster Frida aldrig mer. Emellertid behöfver syster Frida få hvila.»

»Nej, nej, jag är inte alls trött . ..»

»Det har varit mig till outsäglig båtnadatt vi råkats — men jag bör inte stanna längre i kväll. God bless you!»

Och han gick utan att vända sig om, utan att lyssna till att hon kallade på honom.

Luften mättad af blomdoft, vinden utdöd, de höga björkarna kring gården orörliga.

*

Siri Vett, folkskollärarinnan, satt i bersån och väntade. Tidt och ofta flögo hennes blickar ut öfver gårdsplanen, men då därstädes ingenting nytt stod att upptäcka, åtminstone ingenting som kunde anses farligt eller opassande, så tog hon dem till sig igen och tjudrade dem innanför trädgårdsplanket. Det är Gud, som växtkraften gifver, ingen visste det bättre än fröken Siri, och för närvarande gafs den rikligt. Allt frodades, allt utom bönträdet hennes, guldregnet, det var skralt, vissnande, straffadt, säkert hadedet i fjol lefvat syndigt och i för stort öfverflöd, nu hängde bladen slappa och förkrympta. Och dock hade hon ingalunda försummat att vattna, därtill hela två gånger uppblandat myllan med sådant där som mänskan själf måste dra försorg om.

I detsamma kom Frida Lackau. Lilla fröken Siri höll på att förgås af nyfikenhet, lyckades emellertid behärska sig, Frida såg så inåtvänd och högtidlig ut. Men när de några minuter suttit tysta bredvid hvarandra på bänken, undslapp henne frågan:

»Hvad sa' han? Hvad gjorde han?»

»Vi ska' inte tala nu, Siri.»

Ja, ja, bäst att tiga och lyda, Frida måste få sansa sig. Fröken Siri var således ånyo hänvisad till sin iakttagelseförmåga allenast, och ehuru denna fungerade en smula ojämnt under trycket af väninnans slutenhet, så låg det icke desto mindre mycken tröst i blottamedvetandet om dess tillvaro, eftersom hon just tack vare den löpte risken att när som hälst bli vittne till någonting farligt eller opassande, sådant är lifvet. Semiramis, kattungen, klättrade på stegen där borta, följaktligen kunde den falla ner — det var farligt. Någonting opassande ville hon inte tänka sig, det finge komma som en öfver-raskning, om Gud fann det nyttigt för henne.

»Han är så god och rättfram!» . . . utbrast Frida Lackau helt oväntadt, hon höll ett lösrifvet syrenblad mellan fingrarna, slätade det smeksamt.

Ja, ja, för all del, det trodde fröken Siri mer än gärna, hvarför skulle han inte vara det, hennes egen Frida var ju godheten själf! Och alla måste hålla af honom, det trodde hon också, till och med djuren hyste kärlek till honom. — Gudskelof, nu var kattungen nere på marken igen!»Han är så stark, så ren» — sade Frida Lackau om en stund. »Jag vet inte . . . liksom doft af mandelblom slår emot en, när man står honom nära.»

Äfven häri var fröken Siri genast beredd att instämma — ja, antagligen hade hon hetsat upp sig till riktigt skön entusiasm, såframt icke tanken på tvål och grönsåpa och drogerihandel förstört det oskyldiga, lilla nöjet för henne. Hon teg fortfarande. Jess, visst var han starki . . . och axel-bred . . . det hade hon vid första ögonkastet himlat sig öfver, mindes hon. Och renlig dessutom, naturligtvis, inte kunde en friherrinna Lackaus luktsinne till den grad ta miste!

»Han är så underbar, drar mig till sig allt mer och mer. En af Guds omedvetna.» Frida Lackau böjde sitt hufvud djupt och täckte ansiktet med händerna.Yttrandet kom som en fullkomlig öfver-raskning för fröken Siri. Upprörde och kränkte henne. Hon hade velat skrika: »Herregud, det är opassande!» . .. men nej, nej, nej, efter bokstafven finge Fridas ord inte tas, det hade Frida själf varnat för uttryckligt. Och dock — tänk, om han drar henne till sig . . . så dår ... på sitt knä, till exempel? Lilla fröken Siri kände i hjärtat ett hvasst styng af svartsjuka —just nu skulle hon inte varit i stånd att gladt gå i döden för väninnan.

»Hur menar du, Frida?»

Till svar endast en trött skakning på huf-vudet. Och så sutto de igen tysta bredvid hvarandra på bänken. Och aldrig hade de varit så fåordiga vid teet som den kvällen.

*Baron Samuel Cornelius Lackau och Klas Uggelberg kände hvarandra från studentåren, det var dem nog, de

kunde icke fastställa brorskålens datum, de kände och behöfde hvarandra, det var dem nog. Men huru ofta de än råkats, alltid hade ett med flaskor och glas belamradt bord stått emellan dem, endast sålunda gjorde sig deras personligheter fulltonigt och klangskönt gällande. Antog då samvaron under sitt senare, ibland mycket sena förlopp karaktären af ett »allegro furioso», hvilket fortfarande någon gång kunde inträffa, alltid var frågan om hvem af dem som kreerat benämningen ett sista, förträffligt tvisteämne just innan de skildes.

Nu hände det sig i dessa varma, välsignade junidagar, att Klas Uggelberg med ångbåt ankom till Helsingfors — från Stockholm, där han vistats ett par, tre veckor. Följaktligen erhöll vännen Lackau omedelbart etttelefonmeddelande om alt en festmåltid för två personer beställts å den vanliga restau-ranten. Hildegard, köksan, tog emot och framförde budskapet.

I sanning, detta var svårt att motstå! Och dock hade baronen fattat ett nära nog oryggligt beslut att visa sig högdragen och stött en obestämd tid framåt — för gårdskarlens skull, naturligtvis, Klas Uggelberg hade ju anskaffat mannen. Men var ett sådant beslut verkligen rättvist? Och säkert fanns det en mängd surpriser, delikata små surpriser i beredskap vid middagen, dem hade Klas Uggelberg också anskaffat —eller gifvit order om. Dessutom: denna Hennerson fullgjorde sina åligganden mönstergillt! Denna Hennerson var en allvarlig, städad man, och ett angenämare sätt kunde han lära sig, det framgick ju af att han numera inte predikade och sjöng så störande som i början.Alltså skötos betänkligheterna åt sidan med fulländad grace. Dagmar roade sig i Paris, på inga villkor finge menuns förbjudna detaljer inberättas till henne.

Klockan var inemot ett på natten, när baron Samuel Cornelius Lackau återvände med det sista lokaltåget. Han myste, slog sig på knäna, strålade. Hvilken ny upplef-velse, detta sista lokaltåg, hvilken härlig uppfinning! Samma gamla järnvägsvagnar, som alltid skakat och skramlat afskyvärdt, gledo på skenorna i en lång och ljudlös, vällustigt mjuk gungning, tycktes det honom. Och hvilka nya, härliga sensationer äfven i öfrigt! Alla hans medresande voro som förvandlade, tycktes det honom, de förde högljudda, men djupt kulturella samtal, därom intet tvifvel, tittade leende på honom och satte upp idel vänliga ansikten, när han i sin tur tittade leende på dem. Förtjusthäröfver ville han så snart som möjligt visa sin erkänsla och sina Bock-cigarrer, hvarför han med oefterhärmligt behag trugade dem på en fräknig, främmande herre, och denne både tackade, nickade och bockade, ett bevis på umgängesvett, som fick baronen att tåras — kanske också tobaksröken bidrog till det. Sannerligen, det sista lokaltåget var ett uppfostrande tåg, ett själfullt och gediget tåg!

I hög stämning steg han af på stationen. Där mötte honom Hennerson — utan att vara beordrad. Hvilken fin uppmärksamhet denna tid på dygnetI Ja, alla mänskor hade förvandlats, hade blifvit så rörande älskvärda. Nu vore till och med ett litet omvändelseförsök bara härligt, härligt!

Genvägen hem till villan — mellan åkerfält och ängsmark och spridda dungar aflöfträd, sedan öfver några bärgknallar — var mycketsmal, obrukbar för häst och åkdon. Men det gjorde ingenting, tyckte baronen, natten var i stället så bred och brukbar, fåglarna kvittrade ... nej, fåglarna tego, men det gjorde inte häller någonting, tyckte han.

Vandringen fortskred under tystnad. Emellertid hade Samuel Cornelius Lackau ett bestämd! intryck af att Hennerson höll honom under ena armen — hvad kunde det betyda? Och hur påfallande ofta han snafvade, denna Hennerson! Nåja, vägen var knagglig, mycket knagglig.

Äfven vid paraddörren hjälptes de åt en stund, öppnandet beredde tydligen svårigheter, kanske enades de inte om nyckeln? För sin del kom baronen efter hand till den uppfattningen, att de alltjämt stötte ihop med axlarna, en gång bröst mot bröst — hvad kunde det betyda? Med ens blef honom orsaken klar —»Ja, tack nu så mycket, Hennerson!» . .. han sväljde försynt sin omåttliga skrattlust — »nu reder Hennerson sig allena, tänker

jag.»

Svaret djupt sorgmodigt:

»Vinet talar genom en drucken, och det är inte bra, framhåller doktor Henrik Muller i en af sina skrifter. Varningen gäller än, fastän tvåhundra år gammal, så länge är det se’n han dog, mannen.»

Samuel Cornelius Lackaus drag återspeglade det vackraste deltagande, när han genmälde: »Det var ju ledsamt att han skulle dö — hvad dog han af?» . .. men i detsamma rann honom något i hågen och han brusade ut: »Nej, hör nu, han hette J. P. Muller, jag har pröfvat hans system, det hör fan till!»

Hennersons min orubbligt dyster.

»Inte svära, baron! Den lärare i kristen-dom jag nämnde, och det vid rätt namn, utbrister sammastädes: ack, Jesu, låt mig smaka Din ljuflighet i hjärtat och ständigt törsta bara efter Dig!»

Var detta ett förslag, så tålde det noga öfvervägas. Baronen rustade sig därtill utan tvekan, vätte läpparna med tungan, lade hufvudet på sned, ögongloberna rörde sig — så uppgaf han alltsammans, dörren var ju öppen!

»Ja, det lär oss historien, kära Henner-son!» . . . afgjorde han kort och vred om regelnyckeln i låset, gladt medveten om sin styrka i syntesen, den svek honom aldrig.

Alltså ensam. Och natten bred och brukbar! Att någonting kunde hända, om han företog sig någonting, skrämde honom icke, ånej, han fick strax en ingifvelse, en alldeles utmärkt ingifvelse, den gick i rak linje till en whiskygrogg. Och strax gickhan i den riktningen, ehuru ingalunda i rak linje, sträfvade troget och samvetsgrant ditåt, där matsalen enligt hans åsikt var belägen. Dock måtte från början ett eller annat ha svikit honom, kanske just den vida öfverblicken, syntesen, kanske hade han behöft ett stöd eller en staf på vägen, själf insåg han icke hvarför nya svårigheter ständigt yppade sig, mindes bara att en whiskyflaska fanns att tillgå, den var ju att la på hyllan i skänken. Och hälst hade han tagit den utan dröjsmål, förstås, utan långvarigt betänkande, men gaf lojalt efler för tyngdlagen och tog en öfverhalning i stället, det vill säga plats i en stoppad korgstol, som mot alla naturens lagar trillade honom för fotterna, hvart han än vände sig. »Puh!» Följden blef den, alt han glömde sitt uppsåt och försjönk i betraktelser, mycket orediga betraktelser, hvilkas skymning endast håg-komster från middagen förmådde genomtränga: genevern, till exempel, och den färska potatisen, oxfilén med tryffel. . . bourgognen . . . Klas Uggelbergs cochonnerier. Plötsligt spratt han till, tyckte sig höra steg, fick andtäppa —

»Hvem där?»

»Det är bara jag.»

»Hvem är jag?»

»Helena.»

»Ar jag Helena?»

Ett svagt fnitter — därpå tystnad. Baronen upprepade sin fråga: »Ar jag Helena? ... svara ordentligt!» För tredje gången och högre, nästan skrikande, rösten pipig af skrämsel: »Är jag Helena?» — Då slog honom omöjligheten i att lösa gåtan på det stadium, där han och forskningen för närvarande befunno sig, mysteriet öfverväldigade honom, hela den hemska osäkerheten i tillvaron,ovissheten om hvem mänskan egentligen är och hvart hon sträfvar. Allt detta inrymde han i en gest, som sade: »Här sitter jag, ett stackars lefvande väsen, kanske en baron vid namn Helena ... en dotter heter Dagmar Lewenhult . . . gör med mig hvad ni vill!» Och härmed frånkände han sig all oriente-ringsförmåga, likasom uttalade sitt enkla lack till det förflutna och sin likgiltighet för det kommande, visste på länge icke hvad han företog sig, icke hvad som hände — utom att en golfmatta visade samma olycksaliga böjelse som den stoppade korgstolen. Emellertid stod han två timmar senare uppe i sitt sofrum, afklädd, sprittnaken, visserligen öm i lederna och med ett skrubbsår baktill, men igen någorlunda mottaglig för intryck. Solen höll på att gå upp, eller hvad den nu gjorde, och det var intet tvifvel underkastadt: fåglarna kvittrade.Gudskelof, de kvittrade! Baronens nerver lugnade sig, han drog en djup suck i största allmänhet, utan att tänka på sin allidna hustru, fastän anledning kanske förefunnits, och lade sig stilla på rygg i sängen, för hettans skull med endast ett lakan som täcke. En sisla, sömntvngd blick öfvertygade honom om att det mesta och besvärligaste fettet verkligen samlar sig rundtomkring veka lifvet — fy fan, hur lakanet tornade upp sig på midten! Samtidigt föll det honom in: just så här skulle han ligga som död . . . under ett hvitt lakan . . . innan kista hunnit anskaffas. Han kände medlidande med sig själf, sökte blåsa bort en fluga från näsroten, grät

litet och somnade.

*

Hennerson sade:

»Den står inte att råda, som inte kan 110råda öfver sitt. Tänk på hvad Jesus fick öfrigt vid bespisandet af de femtusen männen — han lät samla opp hela tolf korgar! Kasta ingenting bort, vore det också bara en munsbit, du kan ju inte med all din makt åstadkomma en brödsmula! Ja, det säger doktor Henrik Müller, en gudfruktig och klok man, något som vi båda nogsamt vet.»

Frida Lackaus min tankspridd, trött, hon lekte med urkedjan — de sutto i folkskollärarinnans förmak, där träffades de numera hvar eller hvarannan kväll. Fröken Siri själf gömde sig i trädgården.

»His own words» — fortsatte han eftersinnande — »certainly! .. . jag instämmer. Si, det är så, att liksom jag är framhärdig i min rätt, där samvetet bjuder mig att inte ge efter, likså visst håller jag den meningen för sann, att mänskan bör ta sparsamhet iakt och inte låta sitt förvärf gå till spillo. Hvad jag med svett och möda och under mycken farlighet hopbragt, det har jag. Hvem förärar mig något, om jag blir sjukliggande? Hvem, månntro? No one. Och ändå har jag hjälpt många, sniken är jag inte.»

»Förlåt, Hennerson, allt så’nt där är mig så främmande, jag har ingen riktig blick för det. Pappa skickar hvad jag behöfver.»

»Ja, ja. — Pappa skickar.»

»Naturligtvis. Eller borde jag ha uttryckt mig annorlunda?» Och hon böjde sig framåt, rädd för att ha misshagat honom: »Men det intresserar mig — säg, hvad ämnar Hennerson göra med sina besparingar?»

Aldrig, aldrig hade hon sett hans uttrycksfulla mun forma sig till ett leende, nu såg hon det och log själf med i glad, intagande förvåning — »Berätta, det intresserar mig!»Han sporde långsamt, med stark tonvikt:

»Vill inte syster Frida ha dem?»

»Jag! Herregud, nej!»

»Finns det inte något syster Frida kan bruka dem till? Hva’? Ja, jag gycklar inte. Baron har elfvatusen mark i förvar, exempelvis, den summan räcker väl till en begynnelse?»

»Herregud, nej, hvad tänker Hennerson på! Jag skulle bara ge bort den utan minsta urskillning.»

»Hvart och åt hvem syster Frida behagar, just så. Får jag ta bankbeviset med mig i öfvermorgon?»

Frida Lackau blef het i kinderna och röd — »Nej, nej, Hennerson, jag ber, gör inte det!» .. . hon klappade honom på ena knät, förskräckt och ifrig — »men tack för den goda, goda afsikten, innerligt tack, jag sen-terar den, tro mig!»Han tycktes icke genast fatta, att ett afslag var möjligt, knep ihop läpparna och stirrade mot golfvet.

»Inte ledsen, Hennerson! Jag svarar som jag måste svara.»

»Det är väl så. Ändock mitt guld inte är sämre än andras, jag har aldrig förfarit svikligt, och gåfvan tas gärna emot, var säker på det! ... till hvad syster Frida än bestämmer den. — Ett samlingshus för de närmaste trosvännerna . .. kanhända skulle det passa?»

Hon vred sig på stolen, pinad af att nödgas neka, upprepade sina ord:

»Jag svarar som jag måste svara, det bör Hennerson inse!»

»Well — vi lägger förslaget å sido. Gud låter mig nog veta när rätta stunden är inne.»

»Kan inte Hennerson vända sig till någon 114annan, någon som är kunnigare och har mer erfarenhet än jag?»

»Nej.»

»Hvarför vill då Hennerson plötsligt bli af med sina pengar?»

»Inte vill jag det. Ingalunda.»

»Nå, men . . . meningen var ju att jag . ..»

Han afbröt: »Si, ger jag dem åt syster Frida, då först har jag dem riktigt, om de så kastades i oceanens djup. Så förhåller det sig.»

»Nu förstår jag inte.»

»Ajo» — och åter såg hon skymten af ett svagt leende, som lyste och försvann. Det rörde henne, hon fick tårar i ögonen —

»Är det sanning, Hennerson? Hela sanningen?»

Han teg; ansiktet igen oändligt sorgset.

»Eller kanske .. . för att döfva ofriden? Är det därför?»»Hvad vet jag! Det ligger för djupt.» Och i ett kort, häftigt utbrott, honom olikt: »Jo, jag vet, sniken är jag inte ... som folk påstår . .. men svårförsonlig, hård! Syster Frida undergifven — så förhåller det sig. ödmjuk inför Gud.»

Rösten lugnare, när han forlfor:

»Sant nog, där borta i Västern blir guldet en lockelse, eller silfret, till hands som det ligger för en van och förvägen grufman. Och likvisst räknar jag det mest bara för en sorts mätare, som visar hur fattig min glädje hitintills varit, slant för slant, och hur ondt jag slitit ... allenast för att nu kunna sitla med armarna i kors som en annan friherre, om jag det gitte. Min arfvedel vid födelsen var ett osällt, oumgängsamt sinne, och så många slags lidanden har jag utstått, så mycken useldom och arglist bevittnat, att friden flytt mitt utpinta hjärta.Kanhända varder den mig gifven vid lefna-dens slut, tänkte jag, kanhända aldrig — och jag anklagade Gud och fann mig orättvist dömd. Jag, syndare! Se’n dess har jag åstundat döden, förlossaren, och mitt lif skulle jag säkert ha gjort mig af med, om jag haft lof till del. Minns syster Frida hvad doktor Henrik Muller skrifver . . . nej, det gör väl syster Frida inte? Den som suckar efter trösten i Jesus Kristus, skrifver han, och ändå har lust att lefva längre, han älskar inle Herren Gud riktigt! Och han tillägger: för många, många är döden en skräckbild, hvars blotta åsyn får dem att rädas, för mig är den så älskelig, att jag inte kan se mig mätt på den. — Certainly! ... häri instämmer jag till fullo, jag som ofta varit den nära; den dröjer alltjämt, ja, ja, men den kommer! En gång så nära, att jag trodde mig färdig och aflardad, där jag lågi en mine-barrack med ett stvggt sår, dolk-stucken af en kvinna.»

Frida Lackau ryckte till, ryste — »Hvem? Af hvem?»

»Ett namn betyder ju så lite’.»

»Jag menade ... hvad ville hon? Hvarför?»

»Hon begärde mig.»

»Hade Hennerson gjort henne illa på något vis? Retat henne?»

»Vägran retar alltid begäret. Jag har hållit mig själf i tukt och inte varit när en kvinna på flera, flera år. Det är häst så. Om inte Herren Gud besluter annorlunda.»

Utanför på gården, förbi det öppna fönstret bakom honom, skymtade ett blekkindadt porslinsansikte, de märkte det icke.

»Säg, hvar träffade . .. dolkstöten?»

»I vänstra sidan.»

»Hvar ungefär? . . .ja, jag menar bara . ..»

»Här i sidan.»»Låt mig . ..» hon bet sig i underläppen, slöt ögonen. »Gör det ondt, om jag .. . gör det ondt ännu?»

»Ärret då? Ne-ej.»

I detsamma reste han sig, rätade på sin starka, spänstiga gestalt, synbart i en stolt känsla af sundhet, lyfte hufvudet, drog andan djupt — och med ens kom det någonting alldeles nytt, lyckligt, men tillika flackande och nästan förvirradt i hans blickar.

»Ja, hvad allt har inte jag utsatts för och ändå öfverlefvat! I blindo famlar mänskan, om inte Herren Gud länkar fjäten i rätt riktning, Han har fört mig till syster Frida, det skönjer jag klart, det handlar jag efter. Ord för hvad som rör sig här inne i bröstet mitt . . . hvar skulle jag ta dem? Men som ett litet, litet barn lägger jag alltsammans i syster Fridas sköte, hennes hjärta är luttradt från synd, hennes vilja får leda mig vidare.Samtidigt vare hon i min värjo, och storligen undrar jag hur han ser ut och är skapt, som i vrede törs resa sig opp mot Joel Hennerson! Syster Frida och jag, vi har bara en väg att gå ... dit ... där lyckan i Gud är liksom en krona . . . kronan på den kärlek, som blommar i oss två.»

Frida Lackau satt orörlig, stel; endast fingrarna förrådde nervös liflighet, de plockade på den fina batistnäsduken.

Nu öppnades sängkammardörren, och Siri Vett trädde in. En stackars liten själ i svallning, bräddad med tafatt beslutsamhet, tafatt list.

»Du rifver upp dig, Frida» — flämtade hon fram, sväfvande på målet — »kom ihåg att du behöfver hvila, fördenskull är du här!»

Tystnad.

»Hennerson vet ... ja, naturligtvis vet Hennerson att Frida häromdagen var påbesök hos sin far? Baron Lackau lär ha en tjänarinna, som är ovanligt vacker och . ..»

Igen tystnad. — Och igen frågade hon:

»Förlåt, Hennerson, heter hon inte Helena? Ni samsas väl riktigt bra, tänker jag?»

»Hvad är det egentligen lilla fröken traktar efter att få nys om?»

»Står ni inte i ett riktigt . .. riktigt bra . , . nära förhållande till hvarann?»

»Åjo. För jag tittar aldrig åt den kanten. Köksan lagar maten, själf reder jag sängen min — hvad rör mig barons piga? Och har inte fröken för sin del något likare att spörja om, så kunde det hällre vara ospordt.»

Han vände sig till Frida Lackau, betydelsefullt och högtidligt: »I öfvermorgon således .. . minns löftet!» . . . tog sin hatt och lämnade rummel.

»Är du ledsen på mig, Frida?» Siri Vetts stämma brast sönder i snyftningar. »Jaghåller så rysligt mycket af dig, Frida! Du kan inte tro hur mycket! Säg att du tror!»

»Ja, ja, ja — jag reser snart, Siri, jag reser snart, det är bäst så. Om inte Herren Gud besluter annorlunda.»

*

Morgonen därpå mottog baron Lackau följande bref:

Paris, den 15 juni.

Pappa —

du är en skurk, som inte är med oss! Nej, nej, vad tänker jag på, du har ju lovat mig att vara försiktig och hålla dieten i helgd, här skulle du bara begå dumheter, jag känner dig!

Som du ser, så skriver jag ordentligt ut månadens namn, inte hujus mensis, ditt sätt att datera. Du är just en riktig hujus, du pappalNu ha vi redan varit hela sex dagar i det gudomliga Paris, och du kan lita på att vi använt dem! Leo äger en avgrundsdjup och säkert dyrt förvärvad inblick i förhållandena, det måste medges. Vi ha t. ex. en gång med vår vinglada närvaro behedrat ett ställe, som heter . . . nej, jag vill inte göra dig generad och öka din andtäppa. Mera om våra upplevelser, när vi råkas. Här är gräsligt varmt!

Huru bekommer dig gårdskarlen och hans bariton? Bra, hoppas jag. Att vara av gudi född är den högsta adel,

försäkrade han mig just innan jag reste. II est sublime!

Du är säkert snäll och vänlig mot Helena, pappa lilla, men var inte för vänlig, hör du! Det är nämligen farligt, det lär oss historien. Hälsa Hildegard och säg henne att hon syltar sex liter svarta vinbär åt mig,de påstås vara speciellt bra mot någonting, jag minns inte vad.

Nog för denna gång. Leo sänder sin vördnad — sin vördnad, ordagrant. Han vördar dig, förstår du.

Adjö med dig, gamla hujus!

Din Dagmar.

*

Eftermiddag. Landskapet än solförgylldt, än i skugga. Blå himmel, massor af hvit-ulliga moln.

Ångbåtsbryggan tom.

Men på det lilla värdshusets gräslupna, sluttande gårdsplan stod Rabalder sadlad, bunden vid trappskranket; emellanåt en gnäggning, så lät det. Och på verandan, den öfre, satt Samuel Cornelius Lackau vid ett af de omålade borden, med en tömd kaffekopp framför sig — till synes ensam,och dock kanske med historiens yppersta konungar och adelsmän som sällskap.

Hvarför då nedstämd? Hvarför en så bittert resignerad min?

Den gode baronen ägde i hufvudstaden åtskilliga herrhekanta, hvilka han brukade hejda på gatan och skämtsamt tilltala, utan att eljes umgås med dem, och utan att ens minnas deras namn eller titlar, men hvilkas inre han påstod sig ha utforskat, verkligen kommit underfund med, bara genom att tyda uttrycket i ögonen. Han yfdes mycket öfver sin skarpsynthet. Däremot ägde han på hyllorna i sitt »arbetsrum» åtskilliga böcker, hvilkas inre han aldrig utforskat, men hvilkas författarnamn och titlar han verkligen kommit underfund med, bara genom att tyda guldtrycket på ryggarna. Han skämdes smått öfver sin försumlighet.

Just en sådan bok hade han i förrgårråkat ta ned från hyllan och fördjupa sig i på försök — ett digert verk om renässansens kultur. Sedan dess var han långa stunder som besatt af ämnet, det tvang honom till jämförelser. Sedan dess bar Samuel Cornelius Lackau på ett oförskylldt lidande: öfver-tygelsen om att till hela sin läggning vara en äkta renässansmänska, men en som genom förhållandenas futtighel och ett satans klimat hindrats från att uppnå fulländningen.

Skulle inte han vara bitter!

Han lät en trött blick glida ut öfver viken, därpå längs den låga och vassklädda strandkonturen till vänster. Åja, en vacker dag, en vacker utsikt. Villan syntes som en hvit prick i fjärran, litet längre söderut tegelbrukets skorsten — nej, det är sant, den såg han inte, den var luft för honom.

Och åter arbetade tankarna i hans hjärna.Humanitet, ädel självkänsla, forskarbegåf-ning, oemotståndlig tjusningskraft, därtill en både själfull och blodfull njutningslystnad — först nu begrep han, att allt detta tillsammans ingenting annat var än Samuel Cornélius Lackau som ung! Och att kanske mycket, mycket inte stannat vid blotta ansatser, om han begripit det tidigare.

Ibland rätt kraftiga ansatser för resten! Ibland långt mer — han mindes, pöste och mindes. Och jämförde. Jah, javisst, i synnerhet dessa condottieri under femtonde århundradet, flertalet af dem . .. cospetto di Bacco 1 .. . det var fint och bildadt och manhaftigt folk! Som lefde och dog utan småaktighet. Stormade och intog befästa städer ungefär en gång i veckan, ridderligt och djärfvast möjligt lekande med faran, plundrade lite’ grand, däremellan skref kommentarer öfver Cicero. »Puh!» .. .baronen spände ut bröstet, ögongloberna rörde sig. För sin del hade han ungefar sex gånger i veckan stormat på sin hälsa, däremellan intagit kvinnor, ofta starkt befästa kvinnor, och alltid djärfvast möjligt fullföljt segern, rädd för att bereda en missräkning, ridderligt utsättande sig för hvilka faror som hälst. Plundrat någon hade han inte, och hvad Cicero beträffar . . . nåja. Många af de i hans ögon mest typiska dragen hos en man, sådan som Federigo af Urbino, till exempel, fann han betecknande för sitt eget jag,

sin egen gärning. Och icke utan stolthet sade han till sig själf, eller rättare till en osynlig åhörare, pigan var upptagen i köket:

»Ge akt på denna Federigo, var god, ge uppmärksamt akt på denna frejdade renäs-sansfursle, men lämna alla skiljaktigheter å sido, de bero uteslutande af århundradet,hvari han lefde! Denna furstes härstamning är inte nöjaktigt utredd och bevisad — friherr-liga ätten Lackau har tre stamfäder att välja emellan; denna furste ansågs på sin tid som Italiens kanske lärdaste man, hedrades därefter — vore min intima beläsenhet känd i vetenskapliga kretsar, så svarar jag alls inte för hvilka utmärkelser jag nödgats undandra mig; denna furste ägde ett stort och berömdt bibliotek, fullt af handskrifter — min lilla samling är ju inte stor, det är sant, och åtnjuter ingen särskild berömmelse, men mina anteckningar fylla ett helt skåp och torde efter min död slå fackmännen med en viss förvåning; denna furste öfver-vakade personligen de honom anförtrodda ynglingarnas uppfostran, också deras kropps-öfningar, fäktning, dans, ridt —jag åter har under två somrar läst Tyska Ordens historia med lilla Dagmar, kände som ungen mycketstark dragning till kavalleriet och är en utmärkt gentleman-ryttare, men ställningen som hälsogymnast har jag funnit ohållbar; denna furste byggde ståtliga palats — man behagade observera följande: redan för tjugo år se'n lät jag på min landtegendom, den som såldes, uppföra nytt corps de logis, det väckte strax uppseende och gör det ännu, högt och tornprydt som det är; denna furste var älskad för sina många och sällsynta dygders skull, kunde därför alltid gå obeväpnad — ack, jag drömmer ofta om kärleken, den kärlek, hvarmed ljufva och gifmilda små hjärtan slösat för att inte låta min odygd förfaras, och jag bär inga andra vapen på mig än en pennknif och en tandpetare.»

Nu tilldrog den lilla kustångbåten sig hans uppmärksamhet, den backade ut från tegelbrukets stenkaj, gick baklänges, medandra ord sagdt, och en så tvär omkastning i sättet aft gå framåt gaf Samuel Cornelius Lackaus synnerver en chock, fick hans känsliga tankemaskineri att stanna. En stund förflöt under ansträngningar att få det i gång på nytt; när de lyckades, var Federigo af Urbino borttappad, glömd för tillfället, och Dagmars bref trädde i stället — Gud välsigne det barnet! Inte skref hon precis i respektfull ton, ånej, tvärtom ganska näsvist, skam till sägandes, men ingen behöfde få veta det, och söt var hon! Emellertid fanns där en passus, som strax hade gjort honom upprörd och ökal andtäppan — Hennersons ord: »Att vara af Gudi född är den högsta adel.» Baronen tog sig om hufvudet. Denna Hennerson var ju onekligen en på sitt vis välmenande karl, onekligen, men förlåt: hur vågade han uttala sig så tvärsäkert i en bördsfråga af allra ömtåligaste art, och därvidfastställa en rangordning, som intet rimligt samband ägde med den redan förefintliga? Han själf, Samuel Cornelius Lackau, en lärd genealog och van forskare, hade alltid behandlat till och med detaljspörsmål ytterst varsamt och korrekt, man kunde sannerligen inte vara nog försiktig. Och just för att undvika misstag, hade han under årtionden granskat och åter granskat sitt material, utan att dock komma till klarhet, forskarnamnet angaf ju bara att man sökte, inte att man fann något, gudskelof! Att enligt denna Hennersons metod helt frankt och . , . »puh!» . . . helt frankt göra anspråk på en härstamning, som ... ja, och ett slags öfveradelskap, ett himmelskriande . . .

Baronen reste sig — blekare, eller mindre röd på kinderna, det varslade hos honom om att en stor ingifvelse var i antåg. Han gjorde ett slag öfver verandagolfvet, elfvasteg långt, lade armarna i kors, stannade: här kräfdes en akt af beslutsamhet, större, skickelsedigrare än någon af dem han stått inför hittills. Godt — han skulle inte svika. För att lugnt och värdigt kunna se ned på en förmätenhet, måste man själf ha fast mark under fotterna.

Så gick det till, att baron Samuel Cornelius Lackau den 22 juni 1908 definitivt bestämde sig för storkomturen, det vill säga till stamfar valde den svärdsbroder af Tyska Orden, som länge och oegennyttigt eftersträfvat ämbetet, men hindrats från att nå det — säkert genom de medtäflandes afund och intriger.

Han betalade sitt kaffe. Kände sig som pånyttfödd. Ingen bitterhet längre, ingen andtäppa, intet knussel, han gaf två mark i drickspengar åt pigan och följde henne med en mildt ömkande blick, när hon aflägsnadesig. »Stackars kvinna» — tänkte han — »hon vet inte hvad som timat, där går hon alldeles som vanligt för att diska.» Och han smålog: cospetto di Bacco! ... så sant som han var en äkta renässansmänska, så sant skulle i stället Klas Uggelberg få en lefvande och vacker förnimmelse af skillnaden mellan den Lackau, som nyligen åt middag med honom, och den som nu red hem!

*

Samma dags afton.

Och samma rum, där de tidigare träffats, Frida Lackau och Hennerson.

Båda i stark, inre upphetsning.

»Ja, syster Frida, just så tänker jag mig det ställdt mellan oss: liksom ett förbund under samvetets höga dom. Den Gud som tillstadde, att äktenskapet ohelgades för mig.. . for ever . . . utan mitt vållande ... att jag vigdes vid skammen och van hedern, Han tillstädjer mig också att tala som jag nu gör och handla därefter, det känner jag, likså visst som jag känner ansvaret — lättfärdighet var mig en styggelse alltifrån barndomen. Vi far bort ur landet, långt bort, jag är vidtbefaren i världen och vet många bra orter, där vi kan lefva i fred för mänskorna, allena inför Guds åsyn. Kontraktet med baron har jag inte lof att bryta, men efter två månader löper det ut, då hämtar jag syster Frida, till dess hinner hon nog bli i ordning. Anser vi det afgjordt, hva'?»

»Nej, nej, Hennerson! Emellertid reser jag endera dagen, kanske lördag — Siri ogillar oss, jag pinas af att stanna.»

»Lördag? Well. Och i öfvermorgon, mid-sommardagskvälln, ha trosvännerna möte här i skolsalen, är det inte så?»»Jo.»

»Well. Efter mötet skils vi på två månader. Se'n hämtar jag syster Frida.»

»Nej, nej, Hennerson — nej, neji»

»Hvad hindrar?»

»Hennerson bör själf inse det omöjliga .. . eller att det är orätt af oss.»

»Hurledes orätt?»

»Och jag förstår inte, skulle jag alltid . . . förbli ... syster Frida ... en syster för Hennerson?»

»Ingalunda, eftersom jag tar Frida med mig. Tar Frida intill mig.»

Hon stod och vaggade med öfverkroppen, andades tungt, alldeles utom sig, stötte fram:

»Nej, nej .. . för Guds skull .. . nej, nej!»

»Vill då Frida inte vara när mig?»

»Det är synd! . . . jag vågar inte, vågar inte, om jag också .. .»

»Nu irrar Frida sig storligen. Att svikaoch förråda är synd, jag som haft brottslig hustru, jag vet det. Men Gud är kärleken, den renaste kärlek, hvad som sker inför Hans åsyn är inte synd, det har Frida fått erfara till fullo. Hon känner ju nattvardens betydelse, en handling, hvarigenom vi stärker och stadfäster förbundet med Herren Gud. På samma vis håller jag det för rätt och naturligt, att den högsta kärleken på jorden, den mellan en kristen kvinna och man, stadfästes och stärkes, den också, blir liksom ett nattvardens sakrament, där kvinnan anammar mannens kött och blod, och han hennes, i fullkomlig enhet och innerlighet. Och nåden vi undfår är barnet. Det är min oförgripliga tanka, sann befunnen efter mycken rannsakning.»

Intet svar.

»Jag kommer så väl ihåg när Frida bad mig: kan jag vara till hjälp, Hennerson, sålåt mig hjälpa, jag är redo! — Löftet bidar sin uppfyllelse.»

Inlet svar. Hans min mörknade.

»Och i våras tog Frida allting så lifsfromt oskyddigt och vackert, det fanns rakt inga hinder till för henne — det ingaf mig mod och förtroende. Lättade själabördan. Nu har jag grämelsen öfver mig igen, ingen att ty till, ingen ro i blodet.»

Då grep henne extasen.

Utan ett ord, stum som inför en offerhandling, hvars underbara verkan hon visste sig ha bevittnat, öppnade hon klädningslifvet och vek ned det fina linnet; en del af vänstra bröstets rundning blottades.

Hennerson fattade icke genast innebörden. Plötsligt mindes han och förstod, mindes och blef djupt gripen — hopknäppte sina händer, hypnotiserad af det svagt korslik-nande, blekröda födelsemärke han stirradepå, trädde långsamt ett par steg närmare, böjde sig framåt. Så kysste han andaktsfullt blodkorstecknet öfver hennes hjärta.

Och se — när han åter rätade på sig var han icke mera densamma som nyss. Någonting hade verkligen skett, icke ett under, ack nej, någonting mycket ringare, bara en störing i hjärnan, någonting hade likasom brustit af spänningen, han var fortfarande redig på en hel mängd områden, kanske de flesta, och dock ohjälpligt i vanföreställningarnas våld. Skyggt tog han hatten från bordet och kramade den mellan sina fingrar, medan blickarna sökte dörren, skrämda som om han oskärat altarrunden i ett heligt rum.

Hon hörde honom mumla:

»Gifve Gud att jag tegat, hvarför talar vi så gärna, när vi ändå sällan återgår till tystnad innan samvetet är såradt! Herre,Herre, förlåt min synd, inte vill jag förgripa mig på Kristi utkorade brud, ingalunda, vare det långt från mig!»

Uttrycket i hans ansikte skiftade, förbyttes i stilla lycksalighet. Han vände sig om på tröskeln:

»I öfvermorgon skils vi, ja, ja, ja —jag ser vägen och har lof att gå den, Guds nåd är oändlig! Heliga Jungfru, låt mig sitta vid Din sida på de saligas möte i afskedets stund!»

I

*

Baron Lackau doppade sin guldpenna i blått bläck och satte den på papperet:

Min villa, den 22 Junii, 1908.

Kära Dagmar!

I går mottog jag rigtigt Ditt bref af den 15 h. m., och skyndar att redan i afton besvara detsamma. Mycket gläder det mig,att Dig väl går till helsan, och att Du, jemte Din prägtige make, begagnar Dig af ungdomens rätt att vara ung. En något mer dämpad frihet i uttryckssätten, när Du skrifver till Din fader, vore dock törhända på sin plats, men är jag menniskokännare nog till att se det älskande hjertat mellan raderna.

Jag skulle just nu hafva stor anledning till glädje, alldenstund vår högtuppsatte Stamfaders identitet, efter moget öfvervä-gande under många år, i dag blifvit af mig fastställd, så att den skriftliga motiveringen, ehuru något knapp, kunnat närslutas de öfriga dokumenterna i skåpet, som Du så ofta beundrat, men ett besök, som jag ändteligen hade lyckan få mottaga, har, för det dervid förda samtalets skull, grumlat min själsjemnvigt. Jag menar Din syster Fridas korta besök hos mig i förra veckan.Hon ser icke frisk ut, hennes teint är angripen. Ack, huru mitt hjerta blöder! Och har jag, åhörande hvad hon sade, med undergifvenhet och saknad erinrat mig Din saligen afsomnade Moder. Frida dröjde icke länge, hvilket jag törhända nämnt, det föreföll mig som om hon kännt sig icke litet rörd af min oföränderliga kärlek och tillgifvenhet. Vi skiljdes under ömsesidiga välönskningar, äfven beträffande lifvet efter detta. Hon lofvade återkomma.

Gårdskarlen Hennerson har skött sina åligganden mönstergillt. Men den sednaste veckan har i någon mån en förändring inträdt, säger Hildegard. För öfrigl tyckes han mig vänligare och gladare till sinnes än den första tiden, utan att jag dock velat pejla honom med hänsyn till orsakerna. Ibland småler han litet underligt, un peu niais, med förlof sagdt. Måtte allt sluta väl!Från Klas Uggelberg, Din gudfader, kan jag helsa. Sednast träffade jag honom i Helsingfors, vi voro litet tillsammans. Min and täppa fort va rar.

Din prägtige make är ofta i mina tankar. Faites-lui mes amitiés! Jag omfamnar Dig, i hopp om att få återse Eder

friska och sunda.

Din hulde fader Samuel Cornelius Lackau.

*

När klockan i matsalen midsommardagens aflon slog half sju, blef det baronen omöjligt att längre stanna hemma, så klappade hans hjärta af oro. »Puh!» Helena var i staden, ditrest för att visa sig i all sin stass, Hildegard ensam i köket, Hennerson som vanligt i folkskolan — där höll en lekmannapredikant väckelse- eller helgelsemöte, hvad det nu kallades. Och med all sannolikhet deltogFrida i sammankomsten, bidrog kanske till programmet? Herregud, att två systrar kunde vara så olikal Någon, han mindes icke hvem, hade nämnt hennes namn i förbindelse med gårdskarlens ...

Omöjligt att stanna hemma! Och färden var ju kort, lyckligtvis. Denna gång måste och skulle han samvetsgrant ta reda på hvad som passerade vid dessa . . . dessa andliga tillfällen, följderna finge bli hvilka som hälst för honom själf. Baron Lackau på väckelsemöte! ... jo, det lät trefligt. Och tänk, när Klas Uggelberg .. . blotta tanken dref kallsvetten fram. Men ske måste det, alltså, sin plikt som far skulle han fylla till . . . till randen, med ett ord sagdt.

Värfvet att spänna för, hela det invecklade problemet med seldonen, åtog sig Hildegard utan att ens fnysa, ingenting var henne främmande, tycktes det, baronen endast stodbredvid och gjorde då och då ett par små inkast för att antyda sitt bättre vetande. Så hjälpte hon honom upp på kuskens plats, räckte tömmarna, han grep dem, saluterade mästerligt med pisken — också honom var ingenting främmande. I en rask, litet oväntad sväng körde han nedför backen, konststycket lyckades utmärkt, tillförsikten steg några grader, de trista tankarna likasom skakades ur sina gängor. Solen sken, det märkte han strax, hvad ängarnas röda och blå blommor sysslade med undgick hans skarpblick för fartens skull. Ack, att färden räckt längre!

På värdshusets gårdsplan tog drängen hand om hästen och åkdonet. Det var jämförelsevis lätt att utföra, baronen gaf nämligen ett par små vinkar, som genast undanröjde alla upptänkliga svårigheter, och inga oförutsedda yppade sig. Vid det lagetvar emellertid hans frimodighet ett tomt sken, rena hyckleriet.

Eller för att säga sanningen: han gick nära nog en halftimme af och an mellan stora landsvägen och ångbåtsbryggan innan han vågade nalkas folkskolans löfklädda farstukvist, och han hade efteråt alls intet begrepp om huru han genom den med kvinnor och barn fullpackade tamburen nådde fram till samlingssalen. Men där sjönk han faktiskt ned på ändan af en bänk, just vid ingångsdörren, en gumma jämkade sig åt sidan så långt utrymmet medgaf. »Gläds med mig!» .. . sade hon. Samuel Cornelius Lackau vände andra örat till, det som han hörde bättre på, och hon förnyade sin uppmaning. »Tack,likaledes!» . . .genmälde han höfligt och koncist, det var tydligen en snäll gumma, analysen svek honom aldrig. Frånsedt detta replikskifte, väckte hansankomst föga uppmärksamhet, gudskelof, alla tycktes upptagna af psalmsången.

Hvad månne en man som Federigo af Urbino, också en äkta renässansmänska, skulle ha tillgripit i ett fall som detta? . . . sporde den gode baronen sig själf helt naturligt. Hettan tryckte honom, svaret tröt. För att icke desto mindre vara fullt rustad, framtog han en guldbågad pincenez och anpassade den på sin örnnäsa, diskret grimaserande.

Ganska riktigt, där borta vid den motsatta väggen upptäckte han Frida mellan Henner-son och ett obekant fruntimmer, en blek, liten docka, och i rad med dem några andra

— alla vända mot församlingen. Herrejess, hur medtagen och eländig Frida såg ut i sin svarta dräkt! »Arma, vilseledda barn»

— han sväljde — »här sitter hjälpen, det är jag!» Äfven Hennerson var svartklädd,för resten knappt igenkännlig, så lyste hans ansikte. I katedern vajade predikanten som ett rö för vinden, svårt att fixera: ett magert, maskinklippt hufvud, spetsadt på en smal hals, elt par sluttande axlar, en gänglig öfverkropp, annat syntes icke af honom, men baron Lackau fann det tillräckligt och var nöjd med hvad som bjöds. Mycket folk hade tillströmmat,

troligen från flera socknar, tydligen idel likatänkande, en sådan samhörighet, en så van och skolad hänryckning präglade miner och åtbörder. Förgäfves sökte baronen uppfånga psalmens ord, sången förtog dem, ett bantåg gaf signal, dessutom hade flugorna hittat en kal fläck på hans hjässa, den ville de absolut inte afstå ifrån, grannarna luktade svett alldeles olidligt, och naturligtvis lossnade kragknappen i nacken. Ibland hördes enstaka, gälla skrik: »Jesus, Jesus!» ... »Halleluja!» ...«Herre, allsvåldige!» . . . och krampaktigt spelade en rödhårig flicka på skolans harmonium.

Med ens stod Hennerson upprätt borta i fonden, det föreföll som om han sade något

— något som kanske en eller annan bredvid honom kunde få tag i. Hvad gjorde han?... korstecknet? . . . baronen fällde pincenezen. Men se, se, nu banade han sig väg genom mängden, denna Hennerson, nu sjöng han igen med de andra, högre än de andra, nu närmade han sig, ögonen halfslutna, ett förklaradt leende på läpparna. När han vid dörren till tamburen blef sin husbonde varse

— och han blef honom varse, underligt nog — ja, då spårades ingen förvåningi hans ansikte, alls ingen, han endast böjde sig ned mot den sittande och yttrade liksom till afsked:

»Nu har jag lof till det, baron — nu är jag så lycklig, att jag inte vill lefva mer!»Och åter enstaka, gälla skrik: »Halleluja!» .. . »O, Jesus, min Jesus!» Nästan alla hade rest sig, nästan alla utom Frida Lackau, hon satt som förlamad, Siri Vett stödde henne. Jublet i salen växte, sången steg. Fönstren på vid gafvel.

Men raskt och i rak linje, lycklig och utan följe, gick Joel Hennerson utför sluttningen, den oomgärdade, odikade ängen. Hufvudet bart, armarna höll han lyfta, högtidligt och hänfördt instämde han i psalmen, som brusade på afstånd. Där vassen var gles och låg vadade han ut mellan stenarna, allt längre och längre ut vadade han, alltjämt sjungande, snart nådde vattnet honom till midjan, till halsen — till sist syntes endast de knäppta händerna. Så försvunno äfven de.

Från värdshusets kökstrappa var en piga åsyna vittne till dödsvandringen, hon kunde knappt bärga sig för skratt, men när enpojke kom springande och ropade på hjälp, så fick hon håll i sidan och ropade med.

*

Stranden och ångbåtsbryggan fulla af folk.

Hennersons starkt byggda, och dock finlemmade kropp låg utsträckt i gräset, helt afklädd, hvilande på rygg; bröstet och armarna obetäckta, en hvit duk öfver ansiktet.

Alla upplifningsförsök hade visat sig fåfänga.

»Jag gaf akt på honom kort innan han gick, hvad sa’ han?» . . . sporde en i hopen. Och en annan svarade:

»Han tog prästen om handleden ... på det här viset! Allt mitt är den heliga jungfruns, sa’ han, allt hvad jag äger och har, kom ihåg det! Just så sa’ han.»

»Underligt!»Baron Samuel Cornelius Lackau befann sig i närheten och hörde hvart ord, hans uppsyn blef än dystrare. Pannan djupt fårad, de eljes rödflammiga kindbenen skiftade i blått, nedre käken hängde så slapp emellanåt som om han gått med munkafvel någon tid och nu gapade vidare af pur vana.

Men sin vilja hade han drifvit igenom: far och dotter skulle följas åt hem, värdshusdrängen bli deras körsven till villan. Jah, javisst — myndighet, parad med godhet, den uträttade stora ting här i världen! Hur förhållandena i öfrigt borde gestaltas .. . han vände sig om, hvart hade Frida tagit vägen? Alldeles nyss stod hon ju vid hans sida.

I detsamma såg han henne knäböja i gräset och smekande stryka med sin ena hand öfver det ljusa, silkeslena håret på den dödes bröst, tårarna runno oaflåtligt. »Herre-jess!» . . . Samuel Cornelius Lackau störtade andfådd till och drog henne därifrån, hon visste ju inte mer hvad hon gjorde, stackars barn! Månne någon observerat händelsen?

Dottern lät viljelöst leda sig till åkdonet, hästen var förspänd. Lilla fröken Siri stirrade efter dem, hennes fromma,

blå ögon stela och förgråtna.

Under hemfärden småpratade den gode baronen utan uppehåll, han trodde sig sålunda vara till icke ringa nytta.

»Jag har ombestyrt alltsammans, Frida. Doktor Bilsteen, kommunalläkarn, telefonerade till Myrans, du vet, jag anhöll om det. Klas Uggelberg har takt, fin takt, när det gäller, dessutom hjärta, han infinner sig där borta klockan tie för att vidta de nödiga åtgärderna — å mina vägnar. Till dess stannar doktorn kvar, tre kvinnor och ett barn insjuknade nämligen efter . . . efterväckelsen. Dig besöker han i morgon. Lila på mig, Frida, på mitt ord som adelsman och baron ... ja, och far . . . jag ansvarar för att denna Hennerson jordas med all möjlig honnör, jag ämnar själf bivista högtidligheten, ifall den försiggår inom socknen. Denna Hennerson varen personlighet, Frida, en allvarlig, välmenande personlighet. I viss grad öfverspänd, det är sant, men plikttrogen och städad. Jag glömmer honom inte.»

Och han fortsatte, sedan han en stund betraktat himmeln ofvanför sig: »Det är eget med mänskolifvet, Frida — det är någonting ganska eget med mänskolifvet. Jag har tänkt det ofta. Historien lär oss .. . nåja.»